

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.10.25.
COM(2024) 493 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

2023. ÉVI ÉVES JELENTÉS

**A SZUBSZIDIARITÁS ÉS AZ ARÁNYOSSÁG ELVÉNEK ALKALMAZÁSÁRÓL,
VALAMINT A NEMZETI PARLAMENTEKKEK FENNÁLLÓ KAPCSOLATOKRÓL**

2023. ÉVI ÉVES JELENTÉS

A SZUBSZIDIARITÁS ÉS AZ ARÁNYOSSÁG ELVÉNEK ALKALMAZÁSÁRÓL, VALAMINT A NEMZETI PARLAMENTEKSEL FENNÁLLÓ KAPCSOLATOKRÓL

1. BEVEZETÉS

Ez az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés szubszidiaritás és arányosság elvének alkalmazásáról szóló (2). jegyzőkönyvének 9. cikke szerint benyújtott 31. jelentés a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról. A jelentés 2018 óta a Bizottság nemzeti parlamentekkel fenntartott kapcsolatával is foglalkozik, amely fontos szerepet játszik az említett elvek alkalmazásában.

2023-ban nőtt a nemzeti parlamentek részvétele a Bizottsággal folytatott politikai párbeszédben: összesen 402 vélemény érkezett be (ez több mint 10 %-kal több, mint 2022-ben). Emellett számos figyelemreméltó újítás is született azzal kapcsolatban, hogy a nemzeti parlamentek milyen módon fejezték ki az uniós szintű álláspontjaik széles skáláját. Ez megmutatta a Bizottsággal folytatott politikai párbeszéd által kínált rugalmasságot. Egyes kamarák belső reformokat is végrehajtottak annak érdekében, hogy uniós szinten jobban hallassák a hangjukat.

2023 volt a Bizottság hivatali idejének utolsó teljes éve, egy olyan év, amelyben a Bizottság a 2019. évi politikai iránymutatásában foglalt kötelezettségvállalásainak végrehajtására összpontosított a 2024. évi európai választások előtt. Következésképpen a nemzeti parlamentek tematikusan továbbra is a Bizottság fő prioritásaira összpontosítottak, különös figyelmet fordítva az európai zöld megállapodásra, az európai demokrácia megerősítésére és az európai életmód előmozdítására.

A kihívásokkal teli geopolitikai és gazdasági környezet, különösen Oroszország Ukrajna elleni folytatódó agressziós háborúja és a folyamatban lévő közel-keleti válság, valamint ezek hatása szintén kiemelt szerepet töltött be az eszmecsere során, többek között az olyan parlamentközi üléseken, mint a COSAC¹. Amellett, hogy teljes figyelmet szentelt annak, hogy javaslatai a minőségi jogalkotási program keretében hogyan veszik figyelembe a szubszidiaritás és az arányosság elvét, a Bizottság 2023-ban nagyobb hangsúlyt fektetett a szabályok egyszerűsítésére, valamint a polgárok és a vállalkozások bürokráciájának csökkentésére.

2. A SZUBSZIDIARITÁS ÉS AZ ARÁNYOSSÁG ELVÉNEK AZ INTÉZMÉNYEK ÁLTALI ALKALMAZÁSA

2.1. A BIZOTTSÁG

A minőségi jogalkotással kapcsolatos kötelezettségvállalások végrehajtása és eszköztárának finomhangolása

A Bizottság átfogó minőségi jogalkotási rendszere, amelyet a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet a legmagasabb szinten rangsorol², a minőségi jogalkotásról szóló 2021. évi közleményt követően 2021-ben elfogadott iránymutatásokon és eszköztáron³ alapul⁴. A Bizottság azóta minden politikailag érzékeny és fontos, hatásvizsgálattal kísért javaslathoz szubszidiaritásértékelő táblázatot csatolt. 2023 júliusában a Bizottság tovább aktualizálta

¹ Az uniós ügyekre szakosodott parlamenti bizottságokból álló konferencia.

² [OECD – 2021. évi szabályozási politikai kitekintés \(Regulatory Policy Outlook\) | hu | OECD.](#)

³ [A jogalkotás minőségének javítása: iránymutatások és eszköztár \(europa.eu\).](#)

⁴ COM(2021) 219 final.

eszköztárának több elemét⁵. Ezek közé tartozott az EU hosszú távú versenyképességéről és a kis- és középvállalkozások támogatásáról szóló bizottsági közleményekben (kkv-segélycsomag) bejelentett, a hatásvizsgálatok kötelező mellékleteként egy új versenyképességi ellenőrzés bevezetése⁶. 2022-höz hasonlóan a Bizottság pozitív eredményt ért el az „egy be, egy ki” elv végrehajtásával kapcsolatban – amely egyfajta „költségfék” működik az új javaslatok esetében – és intézkedéseket hozott a jelentéstételi követelményekből eredő terhek 25 %-os csökkentése érdekében⁷, anélkül, hogy ez aláásná a kapcsolódó szakpolitikai célkitűzéseket.

A Bizottság továbbra is szisztematikusan alkalmazta a szubszidiaritás és az arányosság elvét jogalkotási javaslataiban, és nagyobb hangsúlyt fektetett a területi hatásvizsgálatokra és a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatára⁸, amelyeket 2022-ben erősített meg, illetve vezetett be. A 2023-ban kiadott valamennyi hatásvizsgálat ennek megfelelően átfogó átvilágítási folyamatot foglalt magában a bizottsági jogalkotási javaslatok egyes uniós területekre (pl. a határokon átnyúló, vidéki, szigeti, hegyvidéki, legkülső és ritkán lakott területekre) gyakorolt jelentős aszimmetrikus hatásainak azonosítása érdekében. Ez a vizsgálati módszer háromlépcsős folyamat⁹ keretében azonosítja azokat az aránytalan területi következményeket, amelyek területi hatásvizsgálatot tehetnek szükségessé.

Hozzájárulás az egyszerűsítéshez és a terhek csökkentéséhez a jövőállásági platformon keresztül

2023-ban a jövőállásági platform¹⁰ – egy magas szintű szakértői csoport, amely segíti a Bizottságot az uniós jogszabályok egyszerűsítésében és a szükségtelen szabályozási terhek csökkentésében – nyolc véleményt fogadott el¹¹. Ezek a témák széles skáláját fedték le: közbeszerzés; foglalkoztatási mobilitás; a Digitális Európa program; az európai szabványosításról szóló rendelet működése; az

⁵ A változások a következők voltak: 3. eszköz (A Szabályozói Ellenőrzési Testület szerepe) – tükrözi a Testület összetételében bekövetkezett változásokat; 11. eszköz (A hatásvizsgálati jelentés formátuma) – befolyásolja az „egy be, egy ki” elvvel kapcsolatos információk bemutatásának módját; valamint a „Függelék – Versenyképességi ellenőrzés” bevezetése. Lásd: [BR eszköztár – 2023. július – FINAL.pdf \(europa.eu\)](#).

⁶ COM(2023) 168 final és COM(2023) 535 final.

⁷ A küszöbön álló 2023. évi éves teherfelmérés áttekintést nyújt majd a bürokrácia csökkentését célzó különböző munkaterületekről. A jelentés itt lesz elérhető: [Éves teherfelmérés – Európai Bizottság \(europa.eu\)](#).

⁸ A vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálata azt jelenti, hogy a szakpolitikákat a vidék szemszögéből kell felülvizsgálni (lásd: A Bizottság 2021. június 30-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára – az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé*, COM(2021) 345 final). A vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálata ezért magában foglalja a vidéki munkahelyekre, a növekedési és fejlődési kilátásokra, a társadalmi jólétre, valamint a vidéki területek és közösségek környezeti minőségére gyakorolt tényleges és potenciális, közvetlen és közvetett hatásokat. Ha egy uniós beavatkozás várhatóan jelentős kedvezőtlen hatást gyakorol ezekre a területekre és közösségekre, előfordulhat, hogy kialakítását és végrehajtását hozzá kell igazítani az adott környezethez.

⁹ A Bizottság feltárási kérdések segítségével megvizsgálja a régiók/területek egyes típusaira gyakorolt területi hatások lehetőségét (18. eszköz: A hatások azonosítása). Adott esetben online területi hatásvizsgálatot végeznek (34. eszköz: Területi hatások) annak felmérésére, hogy tanácsos-e a területi hatásvizsgálat. Ha a lehetséges területi hatások jelentősnek minősülnek, a területi hatásvizsgálat betekintést nyújt az EU-n belüli hatások valószínű mintáiba, és segít azonosítani a kiváltó okokat és a lehetséges kiigazítási lehetőségeket annak biztosítására, hogy a szakpolitika hatása egyenletesebb legyen. Lásd: [BR eszköztár – 2023. július – FINAL.pdf \(europa.eu\)](#).

¹⁰ A jövőállásági platform a nemzeti, regionális és helyi kormányzati szintek és érdekelt felek szakértelmét és tapasztalatait hasznosítja. Két csoportból áll: a kormányzati csoport (valamennyi uniós tagállam nemzeti, regionális és helyi hatóságainak, valamint a Régiók Bizottságának képviselői) és az érdekképviselői csoport (a minőségi jogalkotással foglalkozó, az üzleti és nem kormányzati szervezeteket képviselő szakértők, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság). Lásd: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_hu.

¹¹ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/adopted-opinions_en#adopted-opinions--2023.

általános adatvédelmi rendelet; valamint három horizontális téma, amelyek az időtálló szabályozási keretre, a kkv-teszt alkalmazására (amely a javaslatok kis- és középvállalkozásokra gyakorolt hatásait értékeli) és a szociális gazdaság szervezeteire összpontosítottak. Számos vélemény olyan egyszerűsítési és tehercsökkentési elképzeléseket fogalmazott meg, amelyek helyi és regionális szinten javulást eredményezhetnek, és megkönnyíthetik a bizonyos szabályoknak való megfelelést¹².

A Régiók Európai Bizottságának RegHub hálózata¹³ számos véleményében hozzájárult a jövőállásági platform munkájához. A RegHub például konzultációkat folytatott a Digitális Európa programról és a közbeszerzésről. Az összegyűjtött visszajelzések és tapasztalatok javították azon problémák megértését, amelyekkel a helyi és regionális közösségek szembesülnek az uniós szakpolitikák és jogszabályok gyakorlati végrehajtása során. A RegHub hálózat a platform 2024. évi éves munkaprogramjához is hozzájárult azáltal, hogy a helyi és regionális szint számára különös érdeklődésre számot tartó témákat javasolt, például az Európai Szociális Alap Pluszt és az Európai Regionális Fejlesztési Alapot.

Hatásvizsgálatok

A Bizottság a szakpolitikai és jogalkotási javaslatokhoz készített valamennyi hatásvizsgálat esetében elemzi a szubszidiaritás és az arányosság elvének való megfelelést. Ezeket az értékeléseket a Szabályozói Ellenőrzési Testület független minőség-ellenőrzésnek veti alá¹⁴; a testület 2023-ban 50 hatásvizsgálatot értékelt. 2023. évi éves jelentésében¹⁵ a Testület pozitívan értékelte, hogy a hatásvizsgálat-tervezetek jobban megfelelnek a minőségi jogalkotásra vonatkozó új kötelezettségvállalásoknak, és arra a következtetésre jutott, hogy a „szubszidiaritás és az uniós hozzáadott érték” a hatásvizsgálat-tervezetekben megfigyelt legerősebb minőségi elemek közé tartozik. Ez azt mutatja, hogy a Bizottság javaslataiban a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartására összpontosít.

A szubszidiaritás és az arányosság elvének való megfelelés értékelése során minden határokon átnyúló szempont különös jelentőséggel bír, amint azt például az áru fuvarozási és személyszállítási szolgáltatások üvegházhatásúgáz-kibocsátásának elszámolásáról szóló javaslat hatásvizsgálata is kiemeli¹⁶. E javaslat célja, hogy közös uniós keretet hozzon létre az ilyen

¹² A [szociális gazdaság szervezeteiről](#) szóló vélemény például hangsúlyozta, hogy a szociális gazdaság vállalkozásait támogató állami támogatásokra vonatkozó szabályok tudatosítása fontos szerepet játszhat versenyképességük megőrzésében. Az egységes piac [időtálló szabályozási keretének](#) biztosításáról szóló vélemény az egész EU-ra kiterjedő szabványosítást és interoperabilitást szorgalmazott a határokon átnyúló ügyletek megkönnyítése és az adminisztratív terhek csökkentése érdekében, egyúttal erősítve a megfelelést és javítva a különböző méretű vállalkozások piacra jutását. A [közbeszerzésről](#) szóló vélemény javaslatokat fogalmazott meg az e területre vonatkozó uniós jogszabályok egyszerűsítése és az innovációs célú közbeszerzés ösztönzése érdekében. Megállapította, hogy a helyi és regionális önkormányzatok körültekintően viszonyulnak az új lehetőségekhez, különösen az ezekkel kapcsolatos tapasztalatok hiánya miatt. A [kkv-teszt alkalmazásáról](#) szóló vélemény felkérte a Bizottságot, hogy az uniós jog hatásvizsgálataiban, utólagos értékeléseiben és célravezetőségi vizsgálataiban még jobban hangsúlyozza a kkv-k szempontjait annak értékelése érdekében, hogy a kis- és középvállalkozások kötelezettségei (pl. jelentéstételi kötelezettségek) továbbra is szükségesek vagy megfelelőek-e. Rámutatott azokra a technológiai fejlesztésekre vagy új megközelítésekre, amelyek lehetővé tehetik a kötelezettségek vagy eljárások egyszerűsítését vagy csökkentését, miközben fenntartják a meglévő védelmi normákat és azok hatékony érvényesítését. A [Digitális Európa programról](#) szóló vélemény az önkéntes összehasonlító teljesítményértékelési eszközök (pl. a helyi és regionális digitális érettséget értékelő eszköz [LORDIMAS]) népszerűsítését szorgalmazta a programfinanszírozásra irányuló kérelmekben.

¹³ A RegHub helyi és regionális hatóságok hálózata, amelynek célja az uniós szakpolitikák végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatok összegyűjtése a helyi szintű szereplőkkel folytatott konzultációk révén: <https://portal.cor.europa.eu/reghub/Pages/default.aspx>. A RegHub hálózat munkájával kapcsolatos további információkért lásd a 2.4. szakaszt.

¹⁴ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_hu.

¹⁵ A 2023. évi jelentést 2024 májusában tették közzé, és a következő internetes címen érhető el: https://commission.europa.eu/publications/regulatory-scrutiny-board-annual-report-2023_en.

¹⁶ COM(2023) 441 final.

kibocsátások elszámolására, és belső és erős uniós hozzáadott értéket képvisel, mivel jelenleg nincs uniós szintű módszertani keret. Ez azt jelenti, hogy a közlekedés érdekelt felei jelenleg különböző szabványok, módszerek, számítási eszközök és alapértelmezett kibocsátási értékek közül választanak kibocsátásuk számszerűsítése érdekében. Az uniós közlekedési ágazat erős, határokon átnyúló dimenziója azt jelenti, hogy a szubszidiaritás elve jelentős elem. A jelenlegi eltérő nemzeti megközelítések fenntartása kontraproduktív lenne, veszélyeztetné az üvegházhatásúgáz-kibocsátás összehasonlíthatóságát, kockáztatná a zöldrefestést, és nem megfelelő fenntarthatósági ösztönzőket biztosítana a felhasználók számára.

További példaként említhetők a munkaerőpiaci statisztikák¹⁷, amelyek célja, hogy uniós szinten teljes körű és összehasonlítható munkaerőpiaci statisztikai áttekintést nyújtsanak, megfelelve számos felhasználó igényeinek, az EU minden szintjén történő döntéshozatal megkönnyítése, valamint a kutatás és a nyilvánosság tájékoztatása céljából. Uniós keret nélkül a tagállamok nem érnék el ugyanazokat az eredményeket az adatok, a harmonizált módszertan, az outputok összehasonlíthatósága és a következetesség tekintetében.

Értékelések és célravezetőségi vizsgálatok

A szubszidiaritás és az arányosság elve azokban az értékelésekben és célravezetőségi vizsgálatokban is alapvető fontosságú szempont, amelyek azt mérik fel, hogy az uniós szintű fellépés elérte-e a várt eredményeket a hatékonyság, az eredményesség, a relevancia és az uniós hozzáadott érték tekintetében. Az értékelések azt is segítenek felmérni, hogy az uniós fellépés továbbra is megfelel-e a szubszidiaritás és az arányosság elvének.

2023-ban a Szabályozói Ellenőrzési Testület nyolc jelentős értékelést vizsgált meg. Például az európai tengeri megfigyelési és adathálózat¹⁸ (egy uniós finanszírozású kezdeményezés) értékelése során a szubszidiaritással kapcsolatos érvelést az adatok és ismeretek tengermedencék közötti vagy uniós szintű összegyűjtésének transznacionális jellege támasztotta alá. Az értékelés szerint az EU-nál egyetlen szervezet sem képes jobban irányítani és finanszírozni az uniós szintű adatgyűjtést, az adatokhoz és az adattermékekhez való hozzáférést, valamint az uniós tengerek és óceánok érdekeit szolgáló szolgáltatásokat. Az európai tengeri megfigyelési és adathálózat az adatszolgáltatók korábban széttagolt csoportját tömöríti, ezáltal egyértelműbb többletértéket teremt, mint egy nemzeti, regionális vagy helyi megoldás.

2.2. AZ EURÓPAI PARLAMENT¹⁹

Az Európai Parlament 2023-ban 294 beadványt kapott a nemzeti parlamentektől a (2.) jegyzőkönyv értelmében. Ezekből a beadványokból 22 volt indokolt vélemény²⁰, 272 pedig egyéb hozzászólás, amely nem vetett fel aggályokat a szubszidiaritással kapcsolatban. Összehasonlításképpen 2022-ben az Európai Parlament 249 beadványt kapott, amelyből 34 volt indokolt vélemény.

¹⁷ SWD(2023) 265 final, amely bemutatja a COM(2023) 459 final javaslatot kísérő hatásvizsgálatot.

¹⁸ SWD(2023) 281 final.

¹⁹ E jelentés 2.2–2.4. pontja az adott uniós intézmények és szervek észrevételei alapján készült.

²⁰ Bár ez 2023-ban nem releváns, az Európai Parlament és a Bizottság eltérően értelmezi az indokolt vélemények számát. A Bizottság az egynél több javaslatra vonatkozó indokolt véleményt statisztikai célokból csupán egyetlen indokolással ellátott véleménynek tekinti; míg annak meghatározása során, hogy a javaslat esetében sikerült-e elérni „sárga lapos” vagy a „narancssárga lapos” eljárásban szükséges küszöbértéket, az indokolt vélemény minden egyes érintett javaslat esetében egyetlen indokolással ellátott véleménynek minősül. Ezzel szemben az Európai Parlament minden érintett javaslat esetében figyelembe veszi az indokolt véleményeket. A küszöbértékeket a (2.) jegyzőkönyv 7. cikke határozza meg.

Amint az Európai Parlament megkapja a nemzeti parlamentek beadványait, azokat az Európai Parlament eljárási szabályzatának megfelelően továbbítja az illetékes bizottság(ok) felé²¹.

2023-ban Gilles Lebreton (ID, Franciaország), illetve Karen Melchior (Renew, Dánia) volt a Jogi Bizottság (JURI) szubszidiaritásért felelős állandó előadója 2023 első, illetve a második felében.

Emellett az Európai Parlament egyes bizottságai hozzájárultak a COSAC által 2023-ban benyújtott²², a parlamenti ellenőrzés szempontjából releváns uniós eljárások és gyakorlatok alakulásáról szóló 39.²³ és 40.²⁴ féléves jelentéshez. A 39. féléves jelentés, amely az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagnak az éghajlat-politikai jogszabályokkal, a parlamenteknek a válságokra való reagálás gyorsított döntéshozatali folyamataiban betöltött szerepével, valamint a parlamentek közötti információcserébe bevált gyakorlataival foglalkozik – beleértve az IPEX használatát is²⁵ –, nyolc bizottságtól kapott észrevételeket. A 40. féléves jelentés – amely a parlamenteknek a nyitott stratégiai autonómia, a megújulóenergia-politikák és Oroszország Ukrajna elleni inváziója tekintetében betöltött szerepével foglalkozik – kilenc bizottságtól kapott véleményt.

2023 novemberében az Európai Parlament két állásfoglalást fogadott el a nemzeti parlamentekkel, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvével kapcsolatban:

- a Szerződések módosítására irányuló javaslatokról szóló első állásfoglalásában²⁶ javasolta, hogy erősítsék meg az Európai Unió Bírósága által végzett szubszidiaritási felülvizsgálatot; továbbá felszólított arra, hogy a nemzeti parlamentek jogalkotási tervezeteiről szóló indokolt véleményekben vegyék figyelembe a jogalkotói hatáskörrel rendelkező regionális parlamentek véleményét, kérte a „sárga lapos” eljárások határidejének 12 hétre való meghosszabbítását, valamint a jogalkotói hatáskörrel rendelkező nemzeti vagy regionális parlamentek jogalkotási javaslataira vonatkozó „zöld lapos mechanizmus” bevezetését annak érdekében, hogy az uniós jogszabályok jobban megfeleljenek a helyi igényeknek,
- az európai uniós szabályozás célravezetőségéről, a szubszidiaritásról és az arányosságról szóló második állásfoglalásában²⁷ ismételten hangsúlyozta, hogy a nemzeti parlamentek a szubszidiaritási vizsgálatban a szubszidiaritás elvének természetes őrzőiként jelentős szerepet játszanak, és jogukban áll azt a szubszidiaritás-ellenőrzési mechanizmuson keresztül nyomon követni.

²¹ Az eljárási szabályzat 43. cikkének megfelelően, ha egy nemzeti parlament indokolt véleményt küld az Európai Parlament elnökének, a véleményt a téma szerint illetékes bizottsághoz utalják, és tájékoztatás céljából továbbítja a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásáért felelős Jogi Bizottságnak (JURI).

²² Az uniós ügyekre szakosodott parlamenti bizottságokból álló konferencia. Az Európai Parlament tagként vesz részt.

²³ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a8881d935701881eeb09e40005/39th%20Bi-annual%20Report%20of%20COSAC.pdf>.

²⁴ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88bcc3697018bcd41d910010/3%20-%2040th%20Bi-annual%20Report%20of%20COSAC.pdf>.

²⁵ <https://www.ipex.eu>.

²⁶ Az Európai Parlament 2023. november 22-i állásfoglalása az Európai Parlamentnek a Szerződések módosítására irányuló javaslatairól (2022/2051(INL)) (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0427_HU.html); Előadók: Guy Verhofstadt (Renew, Belgium), Sven Simon (EPP, Németország), Gabriele Bischoff (S&D, Németország), Daniel Freund (Zöldek/EFA, Németország) és Helmut Scholz (GUE/NGL, Németország).

²⁷ Az Európai Parlament 2023. november 23-i állásfoglalása az európai uniós szabályozás célravezetőségéről, a szubszidiaritásról és az arányosságról – 2020., 2021. és 2022. évi jelentés a jogalkotás minőségének javításáról (2023/2079(INI)) (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0442_HU.html); Előadó: Catharina Rinzeema (Renew, Hollandia).

Az Európai Parlament 2024 januárjában saját kezdeményezésű jelentést is elfogadott a Szerződés nemzeti parlamentekre vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtásáról²⁸. Ezt a jelentést az Alkotmányügyi Bizottság (AFCO) 2023-ban készítette el. Kiemelte, hogy a nemzeti parlamentek uniós ügyekbe való aktív bevonása és a nemzeti kormányok nemzeti parlamentek általi fokozott ellenőrzése elengedhetetlen az EU intézményrendszere demokratikus elszámoltathatóságának és legitimitásának biztosításához. Emlékeztetett továbbá arra, hogy a parlamenti ellenőrzést megkönnyítheti az Európai Unió Tanácsán belüli nagyobb átláthatóság, és hogy a többi uniós intézmény dokumentumaihoz való hozzáférés lehetővé teszi a nemzeti parlamentek számára a megfelelő ellenőrzés gyakorlását.

Az Európai Parlament Kutatószolgálat²⁹ továbbra is segíti az Európai Parlament tagjait és bizottságait az összes szakpolitikai területre kiterjedő elemzésében, valamint azáltal, hogy a szubszidiaritással és az arányossággal kapcsolatos megfontolásokat a termékek és szolgáltatások széles skáláján keresztül beépíti a munkájába. 2023-ban 41 kiinduló értékelést és egy részletes értékelést készített a bizottsági hatásvizsgálatokról, valamint egy helyettesítő hatásvizsgálatot³⁰ és egy kiegészítő hatásvizsgálatot indított³¹. Utólagosan hét uniós végrehajtási értékelést, 22 végrehajtási értékelést, két „végrehajtás a gyakorlatban” című dokumentumot (beleértve a Bizottság éves munkaprogramját vizsgáló kiadványt), két részletes gördülő ellenőrző listát és négy egyéb tanulmányt is közzétett. Az uniós hozzáadott értéket illetően három jelentés készült az európai szintű cselekvés hiányából fakadó költségekről, három értékelés az uniós hozzáadott értékről, és négy egyéb kapcsolódó kiadvány is megjelent.

2.3. AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

Az Európai Unió Tanácsa (a továbbiakban: a Tanács) – illetékes munkacsoportjaival együtt – 2023-ban is figyelemmel kísérte a Tanács és az Európai Tanács által az előző években a szubszidiaritás és az arányosság elve tekintetében elfogadott következtetések (különösen az ezen éves jelentés előző kiadásában már említett következtetések) hatékony végrehajtását. Ide tartoznak az egységes piaci menetrend további megvalósításáról szóló európai tanácsi következtetések³²; a „Minőségi jogalkotás – a versenyképesség és a fenntartható, inkluzív növekedés biztosítása” című tanácsi következtetések³³; a szabályozói tesztkörnyezetekről és a kísérleti záradékokról mint olyan innovációbarát, időtálló és reziliens szabályozási keret eszközeiről szóló tanácsi következtetések, amelyek kezelik a digitális kor diszruptív kihívásait³⁴; valamint az „Adattechnológiák a minőségi jogalkotás javítása érdekében” című tanácsi következtetések³⁵.

Az Európai Tanács 2023-ban több alkalommal is foglalkozott a szabályozás egyszerűsítésének kérdésével és a tagállamokra nehezedő szabályozási terhek csökkentésének módjaival, különösen a versenyképesség, az egységes piac és a gazdaság összefüggésében. E tekintetben megjegyezte, hogy „az Európai Tanács felkérte a Bizottságot és a tagállamokat, hogy javítsák tovább a versenyképességet jobban elősegítő beruházási keretfeltételeket. Az Európai Tanács továbbá felszólította az összes érintett intézményt, hogy munkájuk során tegyenek előrelépést a

²⁸ Az Európai Parlament 2024. január 17-i állásfoglalása a Szerződés nemzeti parlamentekre vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtásáról (2023/2084(INI)) (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0023_HU.html); Előadó: Paulo Rangel (EPP, Portugália).

²⁹ [Az Európai Parlament Kutatószolgálat \(europa.eu\).](https://www.europarl.europa.eu/kutatoszolgalat/)

³⁰ Helyettesítő hatásvizsgálat: rendeletjavaslat a migráció és a menekültügy területével kapcsolatos eszközként való felhasználás helyzeteinek kezeléséről, 2023. október, PE 753.156.

³¹ Kiegészítő hatásvizsgálat a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló rendeletjavaslatról, 2023. április, PE 740.248.

³² Az 17/18. sz. EUCO-dokumentum II/2. és IV/15. pontja, valamint a 13/20. sz. EUCO-dokumentum II/4. pontja; a végrehajtást illetően pedig az ST 11654/21 tanácsi dokumentum.

³³ Az ST 6232/20 tanácsi dokumentum 2. és 12. pontja.

³⁴ Az ST 13026/1/20 REV 1 tanácsi dokumentum 3. és 12. pontja.

³⁵ HL C 241., 2021.6.21., 13. o.

szabályozás egyszerűsítése és a szükségtelen adminisztratív terhek (ideértve a jelentéstételi követelményeket) csökkentése terén, különösen a kkv-k és az induló innovatív vállalkozások esetében³⁶”.

2023-ban a Tanács egy jogalkotási javaslatot továbbított a nemzeti parlamenteknek, amelyek az Európai Unió Bíróságától származtak³⁷. Ezenkívül két nemzeti parlament véleményét is kiosztotta a tagállamoknak a szubszidiaritás és az arányosság elvének e jogalkotási javaslattal kapcsolatos alkalmazásáról, és továbbította azokat az Európai Unió Bíróságának.

A Szerződés alapján fennálló kötelezettségei mellett a Tanács folyamatosan tájékoztatja a tagállamokat a jogalkotási javaslatokra vonatkozó nemzeti parlamenti véleményekről is. 2023-ban a Tanács Főtitkársága 20, a (2.) jegyzőkönyv alapján kapott indokolt véleményt és 291, a politikai párbeszéd keretében kiadott véleményt továbbított³⁸.

2.4. A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

A Régiók Európai Bizottsága (a továbbiakban: RB) a 2020–2025-ös hivatali idő prioritásai által vezérelve a szubszidiaritáson, az arányosságon és a minőségi jogalkotáson dolgozott³⁹, és intézkedései révén előmozdította az aktív szubszidiaritási kultúrát.

Az RB minőségi jogalkotással és aktív szubszidiaritással foglalkozó irányítócsoportja (BRASS csoport)⁴⁰ irányította az RB különféle minőségi jogalkotási eszközeit, biztosítva köztük a koherenciát és a szinergiákat, valamint előmozdítva a helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulását a hatékonyabb uniós szabályozáshoz a koncepciótól az utólagos értékelésig terjedő életciklus során. Ez magában foglalta a tendenciák és problémák korai azonosításának fázisait (stratégiai előrelátás révén); szakpolitikák kidolgozását (előzetesen a szubszidiaritás és az arányosság nyomon követése, területi hatásvizsgálatok és a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálata révén); a jogszabályok felülvizsgálatát (utólagosan a RegHub hálózaton keresztül történő végrehajtásra összpontosítva); valamint a szakpolitikák esetleges felülvizsgálatát (az RB-nek a jövőállósági platform munkájához való hozzájárulásán keresztül).

Az RB azon dolgozott, hogy kiépítse előrejelzési kapacitását; hogy szakpolitikai munkája során általánosan érvényesítse az előrelátást; továbbá, hogy egyes városokban és régiókban azonosítsa, majd összekapcsolja az előrejelzési kapacitást más városok és régiók ugyanolyan kapacitásával, valamint az EU és az RB szintjével⁴¹. Fokozatosan építi ki a stratégiai előrelátás terén tapasztalattal rendelkező régiók és városok hálózatát, és támogatja a bevált gyakorlatok és az előrejelzési kultúra szubnacionális szintű megosztását. Ennek bizonyítékai a következők: a régiók és városok stratégiai előrelátásával foglalkozó, részvételi laboratórium⁴², amelyet a Bizottsággal közösen szerveznek;

³⁶ Az EUCO 14/23. sz. dokumentuma.

³⁷ ST 15936/22 tanácsi dokumentum az EUB-nek az Európai Unió Bíróságának alapokmányáról szóló (3.) jegyzőkönyv módosításáról szóló jogalkotási javaslatáról.

³⁸ A Tanács Főtitkársága nem kapja meg rendszeresen a nemzeti parlamentek összes véleményét, így a különböző intézmények eltérő számú véleményt kaphatnak (lásd még a 20. lábjegyzetet).

³⁹ A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása (2020. július 2.) – A Régiók Európai Bizottsága prioritásai a 2020–2025 közötti időszakra – A polgáraihoz falvain, városain és régióin keresztül közelebb álló Európa, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52020XR1392>.

⁴⁰ Antje Grotheer (PES, Németország), az RB tagja és a brémai regionális parlament elnöke, 2024-ben Karl-Heinz Lambertz (PES, Belgium) utódja lett a BRASS csoport elnöki posztján. A BRASS csoporttal kapcsolatos további információkért lásd: <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/Better-Regulation-and-Active-Subsidiarity.aspx>.

⁴¹ Az RB számos, az uniós intézmények által szervezett stratégiai előrelátási tevékenységben vett részt, főként az európai stratégiai politikai elemzési rendszer (ESPAS) keretében. Ez magában foglalta az ESPAS 2024. évi, globális trendekről szóló jelentésének fő szerkesztői csoportjában, az ESPAS projektszervezetében, az ESPAS irányítócsoportjában, az ESPAS Fiatal Tehetségek hálózatában és az ESPAS 2023. évi éves konferenciáján való részvételt.

⁴² <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/strategic-foresight-capacity-better-prepare-future.aspx>.

a zöld megállapodás helyi szintű végrehajtásával foglalkozó RB-s munkacsoport tagjainak az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjával együttműködésben elvégzett kísérleti előrelátási gyakorlata⁴³; valamint az előrelátás dimenziójának beépítése minden releváns, külső megbízásból készített tanulmányba. Az RB a stratégiai előrelátásról szóló véleményt⁴⁴ is kiadott, amely kiemelte, hogy ez a helyi és regionális vezetők számára is fontos.

Az RB 53 véleményt és hat állásfoglalást fogadott el⁴⁵. Ezeknek több mint a fele⁴⁶ tartalmazott a szubszidiaritás és az arányosság elvének való megfelelésre vonatkozó külön utalást vagy konkrét ajánlásokat e megfelelés javítására. Ezen túlmenően és ugyanezen céllal elfogadta a 2023. évi éves szubszidiaritási munkaprogramját⁴⁷, amely az Európai Bizottság 2023. évi éves munkaprogramjából öt kezdeményezést azonosított nyomkövetési prioritásként a helyi és regionális önkormányzatok egyértelmű politikai érdeklődése és a hatáskörükre gyakorolt hatásuk miatt. Ezek az egészséges talajra, a hulladékcsökkentésre, a gazdasági kormányzásra, a fenntartható élelmiszerrendszerekre és a kkv-segélycsomagra vonatkozó kezdeményezések voltak. Az RB ezek többségéről véleményt adott ki⁴⁸. Az RB szubszidiaritás-ellenőrzési hálózata⁴⁹ egyúttal elősegítette a szubszidiaritás és az arányosság elvének való megfeleléssel kapcsolatos észrevételek helyi és regionális önkormányzatok közötti cseréjét, különösen a REGPEX tagjainak köszönhetően⁵⁰.

2023 februárjában az RB Elnöksége megújított területi hatásvizsgálati stratégiát fogadott el. 2023-ban három területi hatásvizsgálati munkaértekezletet irányított⁵¹. Májusban az RB véleményt is kiadott⁵², amelyben hangsúlyozta, hogy a tervezési szakaszban szisztematikus előzetes értékelést kell végezni a területi dimenzióval rendelkező valamennyi új uniós szakpolitika lehetséges differenciált területi hatásairól. Szeptemberben ismertette a területi hatásvizsgálatokkal kapcsolatos munkáját a Tanács minőségi jogalkotással foglalkozó formációja keretében működő versenyképességi és növekedési munkacsoporttal.

Ezen túlmenően az RB módszertant dolgozott ki a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatára annak biztosítására, hogy az uniós jogszabályok elfogadása előtt vegyék figyelembe a vidéki területek sajátosságait. Például 2023 júniusában a fenntartható élelmiszerrendszerek témájával foglalkozó első területi hatásvizsgálati munkaértekezlet középpontjában a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálata állt.

⁴³ <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/green-deal-going-local-working-group-strategic-foresight.aspx>.

⁴⁴ CIVEX-VII/022: A stratégiai előrelátás mint az uniós kormányzás és a minőségi jogalkotás eszköze.

⁴⁵ További részletekért lásd: [EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu).

⁴⁶ 29 vélemény és négy állásfoglalás. „A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – Az Európai Unió régióinak és városainak 2023. évi helyzete és javaslatok a következő, a 2024–2029-es időszakra szóló uniós stratégiai menetrendre tekintettel” (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=OJ:C_202301321) dokumentum hangsúlyozta, hogy „a Szerződés jelenlegi rendelkezéseinek optimalizálásával aktívan biztosítani kell az uniós döntéshozatali folyamat nagyobb átláthatóságát és elszámoltathatóságát, beleértve a szubszidiaritásra, a többszintű kormányzásra és az RB szerepére helyezett nagyobb hangsúlyt”, és „e tekintetben elengedhetetlennek tartja a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás felülvizsgálatát a következő szakpolitikai ciklusban”.

⁴⁷ <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/Documents/Subsidiarity-Work-Programme/2023.pdf>.

⁴⁸ ENVE-VII/042 – Talajmegfigyelés és reziliencia (a talajmegfigyelésről szóló jogszabály); ECON-VII/030 – Az uniós gazdasági kormányzási keret reformja; NAT-VII/033 – A fenntartható élelmiszerrendszerek jogi kerete; valamint ECON-VII/035 – A kkv-segélycsomag és a BEFIT-keret.

⁴⁹ A szubszidiaritás-ellenőrzési hálózat egyesíti a jogalkotási hatáskörrel rendelkező régiók parlamentjeit és kormányait; a jogalkotási hatáskörrel nem rendelkező helyi és regionális önkormányzatokat; valamint az uniós helyi önkormányzati szövetségeket. Az RB nemzeti küldöttségei és a nemzeti parlamentek előtt is nyitva áll.

⁵⁰ A REGPEX a szubszidiaritás-ellenőrzési hálózat egyik alcsoporthoz tartozik, amely a jogalkotási hatáskörrel rendelkező regionális parlamenteket tömöríti (<https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>).

⁵¹ „Drónstratégia 2.0” májusban, „Fenntartható élelmiszerrendszerek” júniusban és „Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP)” októberben.

⁵² COTER-VII/026: Ne árts a kohézióknak – olyan horizontális alapelvek, amelyek hozzájárulnak a kohézióhoz mint az EU általános célkitűzéséhez és értékéhez.

Az RB az Európai Bizottsággal és az Európai Parlamenttel karöltve továbbra is alkalmazta utólagos minőségi jogalkotási eszközeit, különösen azáltal, hogy aktívan részt vett a jövőállósági platformban a RegHub hálózatának⁵³ közreműködésével. A RegHub konzultált a regionális központokkal „A zöld megállapodás jövője: a számbavétel és előretekintés” című jelentéssel kapcsolatban, és összegyűjtötte a helyi és regionális önkormányzatok tapasztalatait az európai zöld megállapodás intézkedéseinek végrehajtása során. Ezeket egy végrehajtási jelentésben tették közzé⁵⁴, és kiemelték az RB „A régiók és városok helyzetéről szóló 2023. évi uniós éves jelentés” című dokumentumában⁵⁵. A regionális központokkal a közös agrárpolitika stratégiai terveinek regionális dimenziójáról is folytattak konzultációt. A konzultáció első szakaszának eredményeit egy végrehajtási jelentésben gyűjtötték össze⁵⁶, befolyásolva az RB intézményi partnereivel folytatott megbeszéléseit, és hozzájárulva a közös agrárpolitika felidős felülvizsgálatával kapcsolatos munkához.

Az Európai Bizottság és az RB 2023-ban közösen felülvizsgálta az együttműködésről szóló jegyzőkönyvüket azzal a céllal, hogy megerősítse intézményi partnerségeiket, és előmozdítsa egy nagyobb részvételen alapuló EU kialakítását. A 2024 márciusában aláírt felülvizsgált jegyzőkönyvben⁵⁷ mindkét fél elkötelezte magát amellett, hogy közösen törekszik az aktív szubszidiaritás és a minőségi jogalkotás előmozdítására; és e célból konkrét lépésekről állapodtak meg. Ez az együttműködés a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásával kapcsolatos munkához is kapcsolódik a regionális és helyi dimenziók figyelembevétele érdekében.

2.5. AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA

2023-ban az Európai Unió Bírósága az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról szóló rendeletre vonatkozó ítéletében a szubszidiaritás és az arányosság elvére hivatkozott⁵⁸. A nemzeti átvitelirendszer-üzemeltetők felkérték a Törvényszéket annak vizsgálatára, hogy a rendelet lehetővé tette-e az Ügynökség számára, hogy határozatot hozzon olyan kérdésekben, amelyeket a nemzeti szabályozó hatóságok a közöttük létrejött megállapodásként terjesztettek elé. A Törvényszék az Ügynökség létrehozásáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatot kísérő indokolás alapján arra a következtetésre jutott⁵⁹, hogy az Ügynökséget önálló döntéshozatali hatáskörrel ruházták fel, és ezért nem köti a nemzeti szabályozó hatóságok álláspontja.

Az indokolás úgy ítélte meg, hogy az Ügynökség hatásköre összhangban van a szubszidiaritás elvével, mivel azokon a területeken fog beavatkozni, ahol a határokon átnyúló jelentőségű kérdésekben a nemzeti döntéshozatal széttagoltsága problémákhoz vagy következtetlenségekhez vezetne a belső piacon. Az indokolás azt is megállapította, hogy az Ügynökség hatásköre összhangban van az arányosság elvével, mivel az Ügynökséget további feladatokkal kell felruházni, különösen az energiarendszer regionális üzemeltetése terén, ugyanakkor a nemzeti szabályozó hatóságoknak meg kell őrizniük központi szerepüket az energiaszabályozásban. A Bíróság az indokolás alapján arra a következtetésre jutott, hogy az uniós jogalkotó egyértelműen arra törekedett, hogy a határokon átnyúló bonyolult kérdésekkel kapcsolatos döntéshozatalt

⁵³ További információkért lásd a 2.1. szakaszt arról, hogy az RB hogyan járul hozzá a RegHub hálózaton keresztül a jövőállósági platform munkájához.

⁵⁴ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/green-deal-taking-stock-looking-ahead.pdf>.

⁵⁵ <https://cor.europa.eu/en/engage/brochures/Documents/EU%20Annual%20Report%20on%20the%20State%20of%20Regions%20and%20Cities%202023/4892%20-%202023%20Annual%20Report%20EN.pdf>.

⁵⁶ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/1st-report-regional-dimension-cap-strategic-plans.pdf>.

⁵⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32024Y02478>.

⁵⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (átdolgozás).

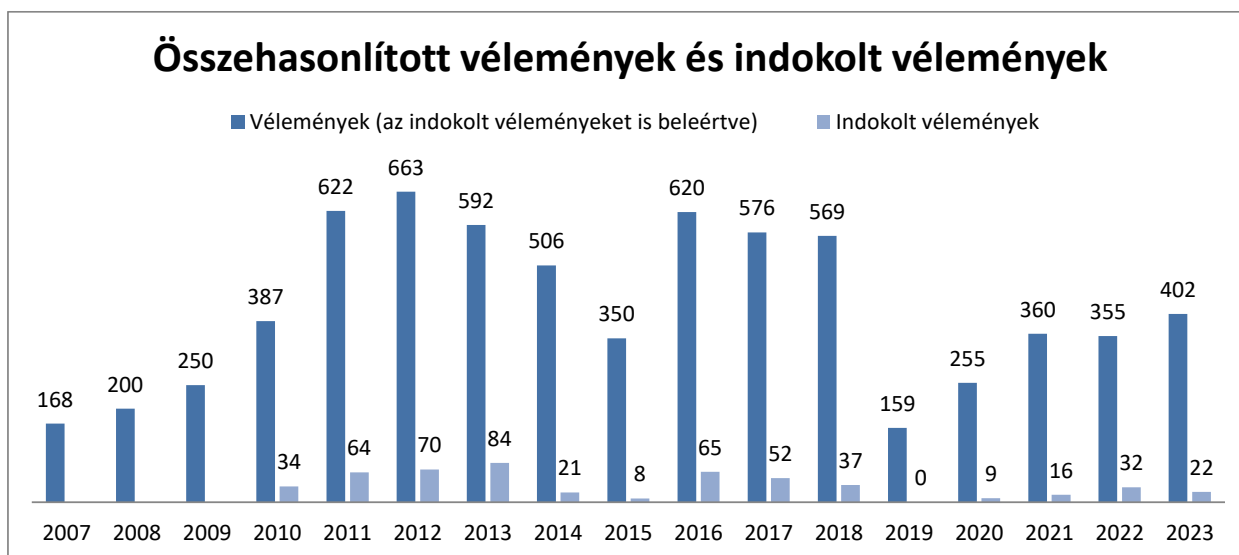
⁵⁹ A Bíróság 2023. február 15-i ítélete, Austrian Power Grid és társai kontra ACER, T-606/20, ECLI:EU:T:2023, 45–49. pont (fellebbezés folyamatban: C-281/23 P. sz. ügy).

hatékonyabbá és gyorsabbá tegye az Ügynökség egyéni döntéshozatali hatáskörének megerősítésével olyan módon, amely összeegyeztethető a nemzeti szabályozó hatóságok energiaügyi szabályozásban betöltött központi szerepének fenntartásával. Az ügy jelenleg fellebbezés tárgyát képezi a Bíróság előtt.

3. A SZUBSZIDIARITÁS-ELLENŐRZÉSI MECHANIZMUS NEMZETI PARLAMENTEK ÁLTALI ALKALMAZÁSA

3.1. ÁTTEKINTÉS

A Bizottság 2023-ban **22 indokolt véleményt**⁶⁰ kapott a nemzeti parlamentektől⁶¹. Ez harmadával kevesebb, mint a 2022-ben beérkezett 32, ami összhangban van az összes vélemény és különösen az indokolt vélemények számának hosszú távú csökkenő tendenciájával. Az indokolt vélemények csökkenő tendenciája még nyilvánvalóbbá válik, ha az indokolt vélemények számát a vélemények teljes számának százalékában fejezzük ki⁶².

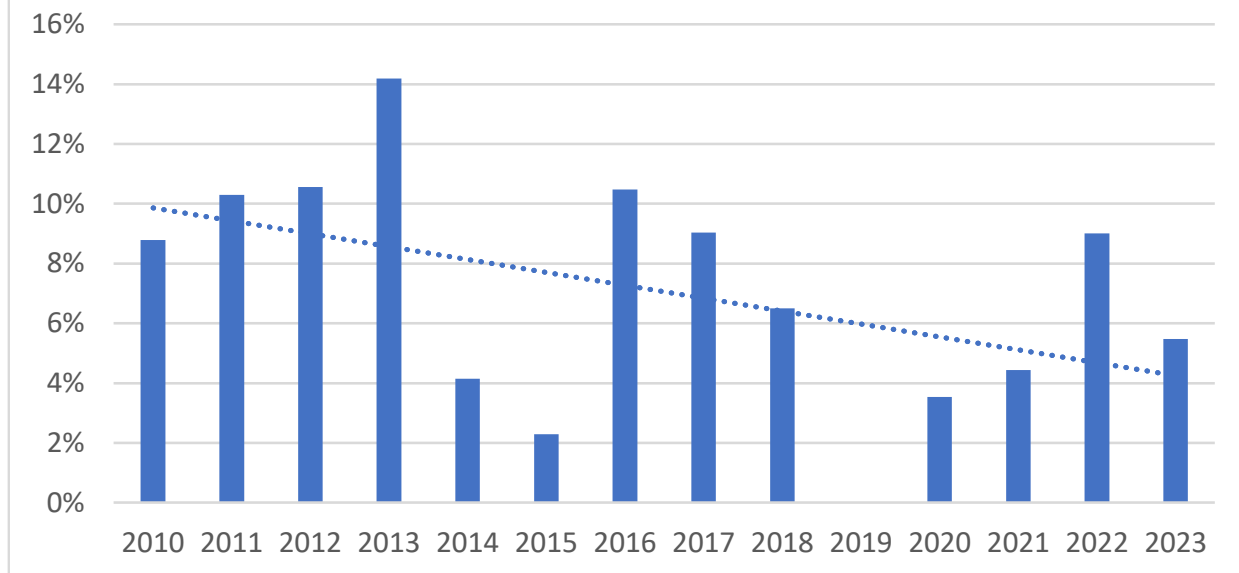

⁶⁰ A (2.) jegyzőkönyv értelmében a jogalkotási aktus tervezetének továbbításától számított nyolc héten belül bármely nemzeti parlament vagy nemzeti parlament kamarája az EU hivatalos nyelvein indokolt véleményt adhat ki, amelyben ismerteti, miért véli úgy, hogy a szóban forgó tervezet nem egyeztethető össze a szubsidiaritás elvével. Lásd még a 61. lábjegyzetet.

⁶¹ Ez a szám a (2.) jegyzőkönyv alapján a parlamenti kamaráktól 2023-ban összesen beérkezett indokolt vélemények számára utal. A Bizottsághoz érkezett indokolt véleményekkel érintett bizottsági dokumentumok felsorolásáért lásd még a 20. lábjegyzetet és az 1. mellékletet.

⁶² Tekintettel az indokolt vélemények meglehetősen kis számára, még az indokolt vélemények számának kismértékű növekedése is azok százalékos arányának látszólag rendkívüli növekedését okozhatja. Ez megmagyarázhatja a 2021 és 2022 közötti „ugrást”, amelyet nem utolsósorban az Európai Parlament „választási törvény” javaslata okozott, amely 8 indokolt véleményt váltott ki (lásd a Bizottság 2022. évi éves jelentését, COM(2023) 640 final, 10. o.).

Az indokolt vélemények százalékos aránya az összes beérkezett vélemény vonatkozásában

Megjegyzés: a pontozott vonal a lineáris trendvonalat jelöli.

2023-ban (ahogy 2022-ben is) a legtöbb indokolt vélemény egyetlen nemzeti parlamenttől származott. 2023-ban az olasz parlament kilenc indokolt véleményt adott ki: hatnak a forrása a *Camera dei Deputati*, háromnak a *Senato della Repubblica*. A svéd *Riksdag* 2023-ban öt indokolt véleményt adott ki, amelyek az összes indokolt vélemény 23 %-ának feleltek meg (2022-ben 14 indokolt véleményt adott ki, az összes indokolt vélemény több mint 40 %-át). Ez a **két parlament** együttesen a 2023-ban beérkezett **összes indokolt vélemény kétharmadát adta** ki.

A többi 2023. évi indokolt véleményt a francia *Sénat* (három vélemény) és a cseh *Poslanecká sněmovna*, a magyar *Országgyűlés*, a ciprusi *Vouli ton Antiprosopon*, a holland *Eerste Kamer* és az ugyancsak holland *Tweede Kamer* bocsátotta ki (egy-egy vélemény). Ez azt jelenti, hogy a hét tagállamból származó 39 nemzeti parlament vagy kamara közül kilenc adott ki indokolt véleményt 2023-ban (2022-ben 13, 2021-ben hét és 2020-ban nyolc).

Tematikus szempontból a 2023-ban beérkezett 22 indokolt vélemény szétszóródott: **14 különböző bizottsági javaslat**hoz kapcsolódtak, és egyikük sem kapott háromnál több indokolt véleményt. E javaslatok közül hat a Bizottság „Európai zöld megállapodás” kiemelt prioritásához⁶³, három „A digitális korra felkészült Európa”, három „Az európai demokrácia megerősítése” és kettő az „Emberközpontú gazdaság” prioritáshoz tartozott.

A javaslat, amely 2023-ban a legtöbb nemzeti parlamenti szavazatnak⁶⁴ megfelelő indokolt véleményt váltott ki, az egyes új génkezelési technikákkal nyert növényekről szóló javaslat volt⁶⁵, amely két indokolt véleményt eredményezett, és ezek négy szavazatnak feleltek meg. Nem érte el

⁶³ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024_hu.

⁶⁴ Minden nemzeti parlament két szavazattal rendelkezik. A kétkamarás rendszerekben minden kamarának egy szavazata van.

⁶⁵ COM(2023) 411 final.

azonban a Bizottság összesített válaszában küszöbértékét⁶⁶, nem beszélve egy olyan „sárga lapos” eljárásról, amely arra kötelezné a Bizottságot, hogy indokolja javaslatának fenntartását, módosítását vagy visszavonását. Hat másik javaslat 2-3 indokolt véleményt kapott, amelyek kettő vagy három szavazatnak feleltek meg. A fennmaradó hét javaslat mindegyikéhez csak egy indokolt vélemény érkezett (a részleteket lásd az 1. mellékletben).

A következő 3.2. szakasz az egynél több indokolt véleményt kiváltó javaslatok kiemelt eseteit tárgyalja.

3.2. KIEMELT ESETEK

A Bizottság „Európai zöld megállapodás” kiemelt prioritása keretében a **csomagolásról és a csomagolási hulladékról** szóló rendelethez irányuló javaslat⁶⁷ váltotta ki a legtöbb véleményt 2023-ban: három indokolt véleményt⁶⁸ és hat véleményt a politikai párbeszéd keretében⁶⁹.

Indokolással ellátott véleményében mindkét olasz kamara kijelentette, hogy nincs szükség uniós szintű jogszabályra, különösen az újrafelhasználási modellek előmozdítása céljából – a sikeres nemzeti szintű újrafeldolgozási modellek rovására. A francia *Sénat* rámutatott az ambiciózusabb nemzeti jogszabályok aláírásának kockázatára az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikkének egyedüli jogalként való alkalmazásával kapcsolatban, és kiemelte, hogy tiszteletben kell tartani a technológiasemlegesség elvét az egyszer használatos műanyag palackok és fémdobozok betétdíjas rendszereinek létrehozására vonatkozó követelmény tekintetében. Az olasz *Camera dei Deputati* úgy vélte, hogy a nagy mennyiségű csomagolási hulladékot újrafeldolgozó tagállamokat mentesíteni kell az újrafelhasználásra és a betétdíjas rendszerek létrehozására vonatkozó kötelezettség alól. Mindhárom kamara úgy vélte, hogy egy irányelv megfelelőbb jogi eszköz lett volna, mint egy rendelet, és jelezte, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok tervezett alkalmazása nem tenné lehetővé a Bizottság számára a nem alapvető fontosságú elemek hatályaán kívül eső szabályozást. Mindkét olasz kamara azon a véleményen volt, hogy az egyes egyszer használatos csomagolásokra vonatkozó korlátozások aránytalanok, és kockázatot jelentenek az élelmiszer-biztonságra nézve. Az olasz *Senato della Repubblica* annak a kockázatát is látta, hogy a gyógyszerek csomagolását újrahasznosíthatják, és kérte, hogy ez mentesüljön az újrafeldolgozhatóság követelménye alól. Az olasz *Camera dei Deputati* aggodalmát fejezte ki az egészségügyi termékek csomagolására és az élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő csomagolásra vonatkozó kötelező újrafeldolgozott tartalomra vonatkozó követelményekkel kapcsolatban, és szorgalmazta a komposztálható anyagokból készülő csomagolások alkalmazási körének bővítését.

A politikai párbeszéd keretében megfogalmazott vélemények azt is hangsúlyozták, hogy e javaslatnak nagyobb rugalmasságot kell biztosítania a tagállamok számára. Az olasz parlamenthez hasonlóan a lengyel *Senat* is bírálta a hatásvizsgálatot, és részletes elemzést kért annak biztosítására, hogy a javasolt új célok reálisak, mérhetők és műszakilag megvalósíthatók legyenek. A cseh *Poslanecká sněmovna* azt javasolta, hogy a csomagolási hulladék csökkentésére vonatkozó

⁶⁶ A Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy összesített választ ad, ha egy javaslat „jelentős” számú indokolt véleményt vált ki (ebben az összefüggésben a „jelentős” azt jelenti, hogy az indokolt vélemények száma legalább hét nemzeti parlamenti szavazatnak felel meg), még akkor is, ha a javaslat nem váltott ki elegendő indokolt véleményt a „sárga lapos” eljárás küszöbértékének eléréséhez, ami a jogiaktus-tervezet kötelező felülvizsgálatát vonja maga után. A sárga lapos eljárás küszöbértéke általában akkor minősül elértnek, ha a nemzeti parlamentektől kapott indokolt vélemények száma eléri a hozzájuk rendelt összes szavazat legalább egyharmadát (azaz 54-ből 18-at). A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozóan benyújtott jogalkotási aktusok tervezete esetében a szavazatküszöb a szavazatok egynegyede (54-ből 14).

⁶⁷ COM(2022) 677 final.

⁶⁸ A francia *Sénat*, valamint az olasz *Camera dei Deputati* és *Senato della Repubblica*.

⁶⁹ A cseh *Poslanecká sněmovna* és *Senát*, a spanyol *Cortes Generales*, az olasz *Camera dei Deputati*, a lengyel *Senat* és a román *Senat*.

célértéket az egy lakosra jutó csomagolási hulladék mennyisége alapján kell kiszámítani. A román *Senat* pontosításokat kért az alkalmazott fogalommeghatározások és a gazdasági szereplők felelősségi köre tekintetében.

Válaszaiban a Bizottság azzal érvelt, hogy a javasolt intézkedések a körforgásos gazdaság biztosítása és a csomagolási hulladék fenntarthatatlan növekedésének megelőzése érdekében szükségesek. Úgy vélte, hogy a betétdíjas rendszerek jelentik az egyik fő intézkedést, amely lehetővé teszi e célok elérését. Arra is rávilágított, hogy azok a tagállamok, amelyek más eszközökkel érnek el magas begyűjtési arányt a célzott csomagolási formák tekintetében, az ilyen rendszerekből való kimaradás mellett dönthetnek. Ami a jogi eszköz megválasztását illeti, a Bizottság fenntartotta, hogy a rendelet kulcsfontosságú a javaslat célkitűzéseinek eléréséhez, és hogy a tagállamok számára nagyobb rugalmasság biztosítására irányuló kérést a jogi rendelkezések határainak a javaslat szövegében történő egyértelmű meghatározásával kezelik. A gyógyszerek csomagolását illetően a Bizottság rámutatott, hogy a javaslat hosszabb átmeneti időszakot ír elő az újrafeldolgozhatósági követelményeknek való megfelelés tekintetében, és mentesíti a gyógyszereket az újrafeldolgozott tartalomra vonatkozó követelmények alól. Ami az étel- és italbiztonságra gyakorolt hatásokkal kapcsolatos aggályokat illeti, a Bizottság azzal érvelt, hogy az egyszer használatos csomagolás nem növeli az étel- és italbiztonságot, ugyanakkor egyetértett abban, hogy az érzékeny gyümölcsöket és zöldségeket mentesíteni kell a csomagolási tilalom alól. Ami a hatásvizsgálatot és a pontosítás szükségességét illeti, a Bizottság kifejtette, hogy a módszertan a környezeti lábnyom elvén alapul, és hogy együttműködik a társjogalkotókkal annak érdekében, hogy egyértelműbbé tegye a fogalommeghatározásokat és a felelősségi körök gazdasági szereplők közötti megosztását.

Az **egyes új génkezelési technikákról** szóló rendeletjavaslat⁷⁰ két indokolt véleményt⁷¹ és hét véleményt váltott ki a politikai párbeszéd keretében⁷². Indokolt véleményében a ciprusi *Vouli ton Antiprosopon* és a magyar *Országgyűlés* úgy vélte, hogy a szubszidiaritás elvét sérti az a rendelkezés, amely megakadályozza, hogy a tagállamok olyan intézkedéseket fogadjanak el, amelyek területük egészén vagy egy részén korlátozzák vagy megtiltják a 2. kategóriába sorolt, új génkezelési technikák (NGT) útján nyert növények termesztését (azaz olyan növényeket, amelyek az 1. kategóriába sorolt NGT növényekkel ellentétben nem fordulhatnak elő természetes módon, illetve nem állíthatók elő hagyományos nemesítési technikákkal). Ez az érv néhány politikai párbeszédre szóló véleményben is visszaköszött. A javaslatot a jogalap elégtelensége miatt is bírálták; további aggályok: az átláthatósággal és a fogyasztók választási szabadságával kapcsolatos aggályok; fogyasztóvédelem és az 1. kategóriába sorolt NGT növényekre vonatkozó címkézési követelményeknek a növényi szaporítóanyagokra való korlátozása által a fogyasztókra gyakorolt hatás; az arányosság és az elővigyázatosság elvének való megfeleléssel kapcsolatos aggályok; valamint a verseny torzulásának kockázatával kapcsolatos aggályok, ha egyes nemesítők szabadalmat kapnak az NGT-kre. A vélemények különböző kéréseket is tartalmaztak, például az 1. kategóriába sorolt NGT növények szabadalmaztatásának megtiltása és az ágazat monopolizációjának megakadályozása; a szabadalmak és a kapcsolódó licencek hatásáról szóló tanulmány; azonos szintű ellenőrzés a harmadik országokban termesztett növények esetében; valamint az NGT mikroorganizmusokon való használatának szabályozása.

Válaszaiban a Bizottság kifejtette, hogy a kívülmaradás lehetősége nem alkalmazható a géntechnológiával módosított szervezetekből (GMO-k) eredő, az emberi vagy állati egészséget, illetve a környezetet érintő kockázatok kezelésére. Az ilyen kockázatokat uniós szinten harmonizált tudományos értékelés keretében már értékelték. Emellett a 2. kategóriába sorolt NGT növényekre vonatkozó kimaradási lehetőség kizárása nem kapcsolódott az ilyen növények

⁷⁰ COM(2023) 411 final.

⁷¹ A ciprusi *Vouli ton Antiprosopon* és a magyar *Országgyűlés*.

⁷² A cseh *Senát*, a dán *Folketing*, a horvát *Hrvatski Sabor*, az olasz *Senato della Repubblica*, a holland *Eerste Kamer*, a portugál *Assembleia da República* és a román *Senat*.

biztonsági megfontolásaihoz, éppen azért, mert a 2. kategóriába sorolt NGT növényeket csak akkor engedélyeznék, ha biztonságosak. A jogalappal kapcsolatban a Bizottság rámutatott arra, hogy az összhangban áll a GMO-k szándékos kibocsátásáról és forgalomba hozataláról szóló hatályos GMO-jogszabályokkal. A címkézéssel kapcsolatban a Bizottság egyértelművé tette, hogy az ilyen növényekből származó termékek esetében a géntechnológiával való módosítás tényét feltűntető címkézés megkövetelése nem tükrözné pontosan azt a ténytet, hogy ugyanaz a termék hagyományos módszerekkel is előállítható. Az arányosság és az elővigyázatosság elvét illetően a Bizottság utalt az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság azon álláspontjára, hogy nem állnak fenn kifejezetten a célzott mutagenézishez és ciszgenézishez kapcsolódó új kockázatok (a hagyományos nemesítéshez vagy a bevett génkezelési technikákhoz képest). A szabadalmakkal és a versennyel kapcsolatban a Bizottság kijelentette, hogy tudatában van annak, hogy az NGT növények szabadalmazhatósága sokak számára aggodalomra ad okot, és ezért értékelni fogja a növények szabadalmaztatásának a növény-nemesítés innovációjára gyakorolt hatását; a nemesítők genetikai anyagokhoz és technikákhoz való hozzáféréseire gyakorolt hatását; a vetőmagok mezőgazdasági termelők számára való rendelkezésre állására gyakorolt hatását; valamint az uniós biotechnológiai ipar általános versenyképességére gyakorolt hatását. Jelezte továbbá, hogy 2026-ig jelentést tesz közzé a megállapításairól.

A **talajmegfigyelésről szóló jogszabályra** irányuló javaslatához⁷³ a politikai párbeszéd keretében két indokolt vélemény⁷⁴ és három vélemény érkezett⁷⁵. A holland kamarák azonos indokolással ellátott véleményeikben azzal érveltek, hogy a levegő és a víz okozta szennyezés talajra gyakorolt hatása nemzeti kérdés, és a javasolt intézkedések előnyei az egyes tagállamokra nézve nem nyertek bizonyítást. Álláspontjuk szerint a javaslat nem biztosítana egyenlő versenyfeltételeket, mivel a szennyezés hatásaira, nem pedig forrásaira vonatkozik. A cseh *Senát*, az olasz *Senato della Repubblica* és az osztrák *Bundesrat* véleménye rávilágított arra, hogy a tagállamoknak figyelembe kell venniük a helyi körülményeket, a meglévő szakpolitikákat és a szubnacionális szintű hatásköröket. Arra is rámutattak, hogy a javaslat növelheti a tagállamok adminisztratív terheit.

Válaszaiban a Bizottság hangsúlyozta, hogy a fenntartható talajgazdálkodásra és a szennyezett területekre vonatkozó intézkedéseket tartalmazó, szilárd nyomonkövetési és értékelési keretre van szükség ahhoz, hogy 2050-re egészséges talajt lehessen elérni – tekintettel a probléma elmúlt évtizedekben tapasztalt mértékére és kedvezőtlen alakulására, a talajegészséghez kapcsolódó, határokon átnyúló hatásokra és az egészségtelen talaj hatásai kezelésének jelentős költségeire. Kifejtette, hogy javaslata a talajromlás határokon átnyúló hatásainak kezelésére, az egyenlő piaci feltételek biztosítására, valamint az uniós és nemzeti szintű szakpolitikai koherencia előmozdítása irányul, rugalmasságot biztosítva a tagállamok számára a szükséges intézkedések oly módon történő végrehajtásához, amely lehetővé teszi számukra, hogy figyelembe vegyék a talajok változékonyságát, a helyi feltételeket, a meglévő szakpolitikákat és gyakorlatokat, valamint egyes tagállamokban a regionális szintű hatásköröket. Emellett a javaslat olyan rendelkezéseket is tartalmazott, amelyek szükségesek és alkalmasak az egészséges talajok eléréséhez, de minimálisra csökkentették az ezzel járó adminisztratív terheket. A tagállamoknak elegendő időt kapnának arra, hogy fokozatosan bevezessék az irányítást, a talajegészség nyomon követésére és értékelésére szolgáló mechanizmusokat, valamint a fenntartható talajkezelési elvek végrehajtásához és a szennyezett területek kezeléséhez szükséges intézkedéseket.

Az **új nehézgépjárművekre vonatkozó szén-dioxid-kibocsátási előírásokról és jelentéstételi kötelezettségekről** szóló javaslat⁷⁶ két indokolt véleményt⁷⁷ és egy politikai párbeszédrel kapcsolatos véleményt váltott ki⁷⁸. Mindkét olasz kamara azzal érvelt, hogy a szubszidiaritás elvét

⁷³ COM(2023) 416 final.

⁷⁴ A holland *Eerste Kamer* és *Tweede Kamer*.

⁷⁵ A cseh *Senát*, az olasz *Senato* és az osztrák *Bundesrat*.

⁷⁶ COM(2023) 88 final.

⁷⁷ Az olasz *Camera dei Deputati* és *Senato della Repubblica*.

⁷⁸ A cseh *Senát*.

nem tartották tiszteletben, mivel a javasolt CO₂-kibocsátás-csökkentési célok nem megvalósíthatók és nem is indokoltak, továbbá azért is, mert az ágazat csak szerény kibocsátásokat termel. Hangsúlyozták, hogy a helyi autóbusz-közlekedés nulla kibocsátásának 2030-ig történő elérésére irányuló célkitűzés túlságosan ambiciózus, és hogy uniós beruházási ösztönzőkre van szükség. A cseh Senát azzal érvelt, hogy a 2019-ben kitűzött célokat csak 2027-ben kellene felülvizsgálni.

Válaszaiban a Bizottság a javaslatot kísérő részletes hatásvizsgálatra hivatkozott⁷⁹, amely bizonyítja a kezdeményezés szükségességét, hozzáadott értékét és arányosságát. A célkitűzések ambíciósintjét és alkalmazásának kezdőnapját illetően a Bizottság emlékeztetett arra, hogy a közlekedés az egyetlen olyan jelentős ágazat az uniós gazdaságban, ahol a CO₂-kibocsátás még mindig magasabb volt, mint 1990-ben, és hogy a közúti közlekedés felelős az EU teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátásának több mint 20 %-áért. Ezért kiemelte, hogy a nehézgépjárművek kulcsszerepet játszanak az EU éghajlat-politikai céljainak elérésében. A hatásvizsgálat szerint az ágazatban nagy lehetőségek rejlenek a kibocsátásmentes járművek elterjedése tekintetében. A kibocsátásmentes autóbuszok flottába való felvétele fokozatosan történne, és a nehézségekkel küzdő tagállamok bizonyos körülmények között korlátozott számú autóbust kizárhatnának a szabályozás hatálya alól. A járműtechnológiai flotta megújításához szükséges beruházásokkal és az ágazat alkalmazkodásának felgyorsításával kapcsolatban a Bizottság számos uniós finanszírozási lehetőségre mutatott rá.

„Az európai demokrácia megerősítése” prioritás keretében a **korrupció elleni küzdelemről** szóló irányelvre irányuló javaslat⁸⁰ két indokolt véleményt⁸¹ és hat véleményt váltott ki a politikai párbeszéd keretében⁸². A svéd *Riksdag* úgy vélte, hogy a javasolt irányelv sérti a szubszidiaritás elvét azáltal, hogy a korrupció miatt büntetőeljárás alá vont személyek számára megtiltja a közhivatal betöltésére kiírt választásokon való indulást. Ezt az álláspontot az olasz *Camera dei Deputati* is osztotta, amely nem értett egyet azzal a követelménnyel, hogy minden tagállam bűncselekményként kezelje a hivatali visszaélést. A mentelmi jog és a választásokon való indulás joga szintén központi szerepet játszott a politikai párbeszéddel kapcsolatos véleményekben. Az olasz *Senato della Repubblica* és mindkét osztrák kamara hangsúlyozta, hogy a mentelmi jog felfüggesztésére vonatkozó szabályokat a nemzeti parlamentek számára kell fenntartani. Mindkét cseh kamara is kétségeit fejezte ki ezzel a rendelkezéssel kapcsolatban, különös tekintettel a szubszidiaritásra. Ezzel szemben a portugál *Assembleia da República* kijelentette, hogy a javasolt irányelv megfelel a szubszidiaritás és az arányosság elvének.

Válaszaiban a Bizottság hangsúlyozta, hogy javaslata a korrupció hatékony megelőzéséhez és leküzdéséhez szükséges és azzal arányos mértékre korlátozódik. Ami a hivatali visszaélés bűncselekményének bevezetését illeti, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy ez a korrupció elleni küzdelem fontos eszköze, mivel a közhatalom személyes haszonszerzés céljából történő jogellenes felhasználására vonatkozik, és a 27 tagállamból 25 tagállamban már bűncselekménynek minősül. A választáson való indulás tilalmával kapcsolatban a Bizottság emlékeztetett arra, hogy a (választott vagy nem választott) közhivatali tisztség betöltésének megszüntetése vagy megtiltása megakadályozná, hogy a korrupció miatt elítélt személyek olyan hatalmi pozíciókban maradjanak, amelyekben korrump cselekményeket hajtottak végre. A Bizottság hangsúlyozta, hogy az irányelvjavaslat csupán arra kötelezné a nemzeti jogalkotókat, hogy fontolják meg e további szankciók kiszabásának lehetőségét – a végső döntés a nemzeti bíróságok hatáskörében maradna.

⁷⁹ SWD(2023) 88 final.

⁸⁰ COM(2023) 234 final.

⁸¹ Az olasz *Camera dei Deputati* és a svéd *Riksdag*.

⁸² A cseh *Poslanecká sněmovna* és Senát, a francia Sénat, az olasz *Senato della Repubblica*, az osztrák *Nationalrat* és *Bundesrat*, valamint a portugál *Assembleia da República*.

Ugyanezen prioritás keretében a **leszármazás tagállamok közötti elismeréséről** szóló tanácsi rendeletjavaslat⁸³ két indokolt véleményt és hat politikai párbeszéddel kapcsolatos véleményt is kiváltott. A francia *Sénat* attól tartott, hogy a tanácsi rendeletjavaslat a béranyaság esetében is előírja a más tagállamban megállapított leszármazás elismerését. Ezért ellenezte a tanácsi rendelet jogi eszközként való kiválasztását. Az olasz *Senato della Repubblica* aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a tagállamok közrendi okokra hivatkozva csak eseti alapon tagadhatják meg a leszármazás elismerését.

A politikai párbeszédről szóló vélemények fő témája is a béranyaság volt. A román *Senat* a „származás”, a „szülő” és a „család” fogalmának egyértelmű meghatározását, valamint azt kérte, hogy kerüljék el azt a helyzetet, hogy a béranyaságból született gyermekeket automatikusan elismerjék, adott esetben valamely tagállam hatályos jogának megsértésével. A cseh *Senát* hasonlóképpen azt kérte, hogy a béranyaságot zárják ki a javaslat hatálya alól, és hogy a tagállamok megtagadassák a leszármazás elismerését azokban az esetekben, amikor a határokon átnyúló elemet a nemzeti jogszabályok megkerülésének szándékával hozták létre. A holland *Eerste Kamer* több kérdést is feltett, többek között a leszármazás elismerésére vonatkozó közös szabályok hiánya által érintett esetek számáról, valamint arról, hogy hol lehetnek olyan alternatív megoldások, amelyek nem teszik szükségessé új uniós jogszabályok alkalmazását. A litván *Seimas* jóváhagyta a javaslatot, amelynek véleménye szerint „pozitív hatása” lenne, és pontosításokat kért annak biztosítására, hogy a közrendi záradékot az alapvető jogok tiszteletben tartásával alkalmazzák. A portugál *Assembleia da República* és a spanyol *Cortes Generales* kijelentette, hogy a javaslat megfelel a szubszidiaritás és az arányosság elvének.

Válaszaiban a Bizottság emlékeztetett arra, hogy az Európai Unió Bírósága úgy határozott, hogy a közrend fogalmát szigorúan kell értelmezni, és megjegyezte, hogy a leszármazás elismerése közrendi okokból történő megtagadásának lehetősége nem alkalmazható, ha ez hátrányos megkülönböztetéshez vezet. A Bizottság azt is hangsúlyozta, hogy a javasolt tanácsi rendelet nem érinti a tagállamok azon hatáskörét, hogy saját területükön szabályozzák vagy betiltsák a béranyaságot. A javaslat szerint azonban, amint az egyik tagállamban megállapították a béranyaságból született gyermek leszármazását, a többi tagállamnak is el kellene ismernie azt, mivel ennek elmulasztása összeegyeztethetetlen lenne a béranyaságból született gyermekek alapvető jogaival.

„A digitális korra felkészült Európa” prioritás keretében a **kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről** szóló rendeletre irányuló javaslat⁸⁴ két indokolt véleményt⁸⁵ és négy politikai párbeszéddel kapcsolatos véleményt eredményezett⁸⁶. Az olasz *Camera dei Deputati* és a svéd *Riksdag* indokolt véleményeikben nem kérdőjelezték meg a jelenlegi irányelv hiányosságainak orvoslására irányuló uniós szintű jogalkotási fellépés szükségességét és hozzáadott értékét, ugyanakkor aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy a javasolt jogi eszköz rendelet. Attól tartottak, hogy a tagállami fellépés korlátozása (maximum 30 napos fizetési határidő és fix késedelmi kamat meghatározása, valamint a hitelező azon lehetőségének kizárása, hogy lemondjon a késedelmi kamathoz és kártérítéshez való jogáról) korlátozná a vállalkozások szerződési szabadságát. Ugyanezek az aggályok szerepeltek a politikai párbeszédről szóló négy véleményben is. Ezen túlmenően az ír *Houses of the Oireachtas* bírálta a késedelmes fizetések és a hosszú fizetési határidők közötti különbségtétel hiányát, és ellenezte a késedelmes

⁸³ COM(2022) 695 final.

⁸⁴ COM(2023) 533 final.

⁸⁵ Az olasz *Camera dei Deputati* és a svéd *Riksdag*.

⁸⁶ Az ír *Houses of the Oireachtas*, az olasz *Senato della Repubblica*, a portugál *Assembleia da República* és a román *Senat*. 2024 első négy hónapja során a Bizottság négy további, politikai párbeszédről szóló véleményt kapott (ezeket a cseh *Senát* és a *Poslanecká sněmovna*, a francia *Sénat* és a máltai *Kamra tad-Deputati* küldte), amelyek nagyrészt a 2023-ban beérkezett véleményekben szereplő érveket tükrözték.

fizetésekre vonatkozó jogszabályok végrehajtására javasolt szervet. A román *Senat* különösen a vállalkozásokra és általában a gazdaságra gyakorolt lehetséges negatív hatást tapasztalta.

Válaszaiban a Bizottság hangsúlyozta, hogy az ellátási láncok rezilienciájának védelme és a kkv-k versenyképességének fokozása érdekében fel kell lépni a késedelmes és méltánytalanul hosszú kifizetések ellen. Hangsúlyozta, hogy hatásvizsgálata kimutatta, hogy a javasolt 30 napos fizetési korlát költséghatékonyabb megoldás az azonnali fizetési kultúra előmozdítására, mint a hosszabb fizetési határidők. Az érdekelt felek és a kkv-k is ezt a lehetőséget részesítették a leginkább előnyben a nyilvános konzultációk során, és az Európai Parlament és a jövőállósági platform is ezt ajánlotta. A Bizottság kifejtette, hogy nem tesz különbséget a késedelmes fizetések és a hosszú fizetési határidők között, mivel fizetési késedelem akkor is előfordult, amikor hosszú fizetési határidőt szabtak ki a hitelezőkre. A szabályozást az indokolta, hogy szigorúbb és észszerűbb szabályokat kellett megállapítani, amelyek minden tagállamban egyformán alkalmazhatók. A hatásvizsgálat a hatályos irányelv egyik fő gyengeségeként azonosította a szabályok betartásának és végrehajtásának nyomon követésére vonatkozó rendelkezések hiányát. A Bizottság ezért kényszerítő végrehajtó szervek létrehozását javasolta, nagy fokú rugalmasságot biztosítva a tagállamok számára a meglévő hatóságok kijelölésére vagy új hatóságok létrehozására. A Bizottság hangsúlyozta továbbá a jobb fizetési kultúra gazdasági előnyeit, amely növelné és megerősítené az uniós üzleti környezetbe vetett bizalmat.

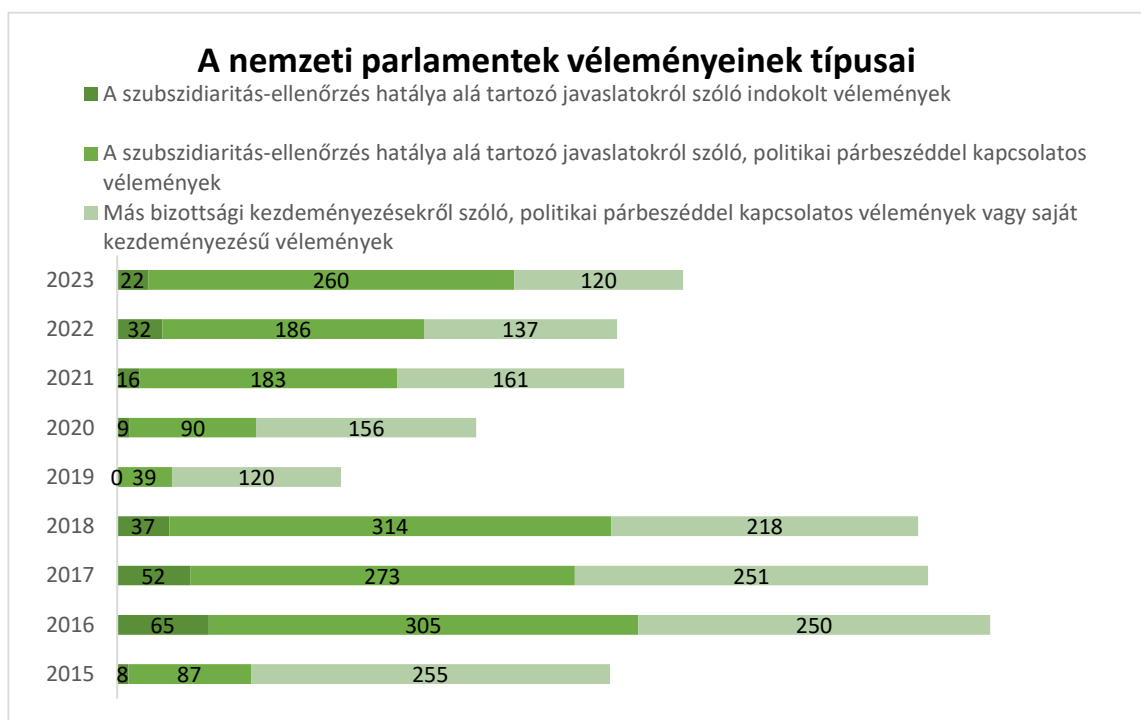
4. A NEMZETI PARLAMENTEKSEL ÍRÁSBAN FOLYTATOTT POLITIKAI PÁRBESZÉD

A Bizottság nemzeti parlamentekkel fenntartott kapcsolatai a (2.) jegyzőkönyvben létrehozott szubszidiaritás-ellenőrzési mechanizmuson túlmenően további tevékenységekre is kiterjednek, különösen a 2006 óta zajló politikai párbeszédre. Ennek keretében írásbeli egyeztetés folyik minden olyan bizottsági kezdeményezésről, amelyhez a nemzeti parlamentek véleményt kívánnak fűzni, illetve minden olyan témáról, amelyet saját kezdeményezés alapján fel kívánnak vetni. Emellett szóbeli politikai párbeszéd is zajlik (ezt az 5. fejezet ismerteti).

4.1 ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK

2023-ban a nemzeti parlamentek összesen **402 véleményt** küldtek a Bizottságnak. 2008 óta ez volt az első alkalom, hogy a Bizottság hivatali idejének utolsó teljes évében több véleményt kapott, mint az előző évben. Amint azt ebben az éves jelentésben már említettük, ez szokatlan volt, és ellentétes volt a 2022. évi éves jelentésben kiemelt tendenciával, miszerint a nemzeti parlamenti vélemények száma általában az egyes bizottsági hivatali idők közepén tetőzik⁸⁷. Ugyanakkor – amint azt a 2022-es éves jelentés már jelezte – a von der Leyen vezette Bizottság alatt beérkezett vélemények teljes száma továbbra is jelentősen alacsonyabb, mint a második Barroso-Bizottság és a Juncker-Bizottság idején kapott vélemények száma.

⁸⁷ A spanyol *Cortes Generales*, amely az elmúlt három évben az első vagy a második helyen állt a Bizottsággal folytatott politikai párbeszédben, csak 2023 első négy hónapjában adott ki véleményt a spanyolországi parlamenti választások miatt.

E 402 véleményből 282 (70 %) olyan jogalkotási javaslatokhoz kapcsolódott, amelyek a szubszidiaritás-ellenőrzési mechanizmus hatálya alá tartoztak⁸⁸. A fennmaradó 120 vélemény (30 %) főként nem jogalkotási kezdeményezésekre (például közleményekre) vonatkozott, vagy olyan saját kezdeményezésű vélemény volt, amely nem kapcsolódott közvetlenül egy bizottsági kezdeményezéshez. Ez utóbbi százalékos arány a legalacsonyabb a jelenlegi hivatali idő alatt. Ez azt mutatja, hogy a nemzeti parlamentek 2023-ban a korábbi évekhez képest nagyobb mértékben összpontosították a bizottsági kezdeményezések elemzését a szubszidiaritás-ellenőrzésnek alávetett jogalkotási aktusok tervezeteire (ezáltal kizárva az olyan szakpolitikai területekre vonatkozó javaslatokat, ahol az EU kizárólagos hatáskörrel rendelkezik, mint például a kereskedelem vagy a verseny). Azt is sugallja, hogy az indokolt vélemények számának az elmúlt években tapasztalt csökkenése nem a bizottsági javaslatok kevésbé intenzív vizsgálatának tulajdonítható. Ezt a feltételezést támasztja alá a politikai párbeszéd keretében beérkezett vélemények nagy száma is, amelyek ugyancsak kifejezetten megerősítik, hogy az adott javaslatok megfelelnek a szubszidiaritás elvének.

A Bizottságon belül a nemzeti parlamentek vagy kamarák felvetéseit kifejezetten az illetékes bizottsági tagok és szervezeti egységek, valamint – jogalkotási javaslatok esetében – a társjogalkotókkal folytatott tárgyalásokon részt vevő bizottsági képviselők figyelmébe ajánlják.

4.2. RÉSZVÉTEL ÉS AZ ÉRINTETT KÉRDÉSEK KÖRE

Az előző évekhez hasonlóan a Bizottságnak megküldött vélemények száma jelentős eltéréseket mutatott a nemzeti parlamentek között. Azon nemzeti parlamentek vagy kamarák száma, amelyek nem adtak ki véleményt, kismértékben⁸⁹, a 39 kamarából hétről kilencre nőtt⁹⁰ (lásd: 2. melléklet). Ez azt jelenti, hogy 2023-ban hat (2022-ben öt) tagállam parlamentje⁹¹ nem vett részt az írásos

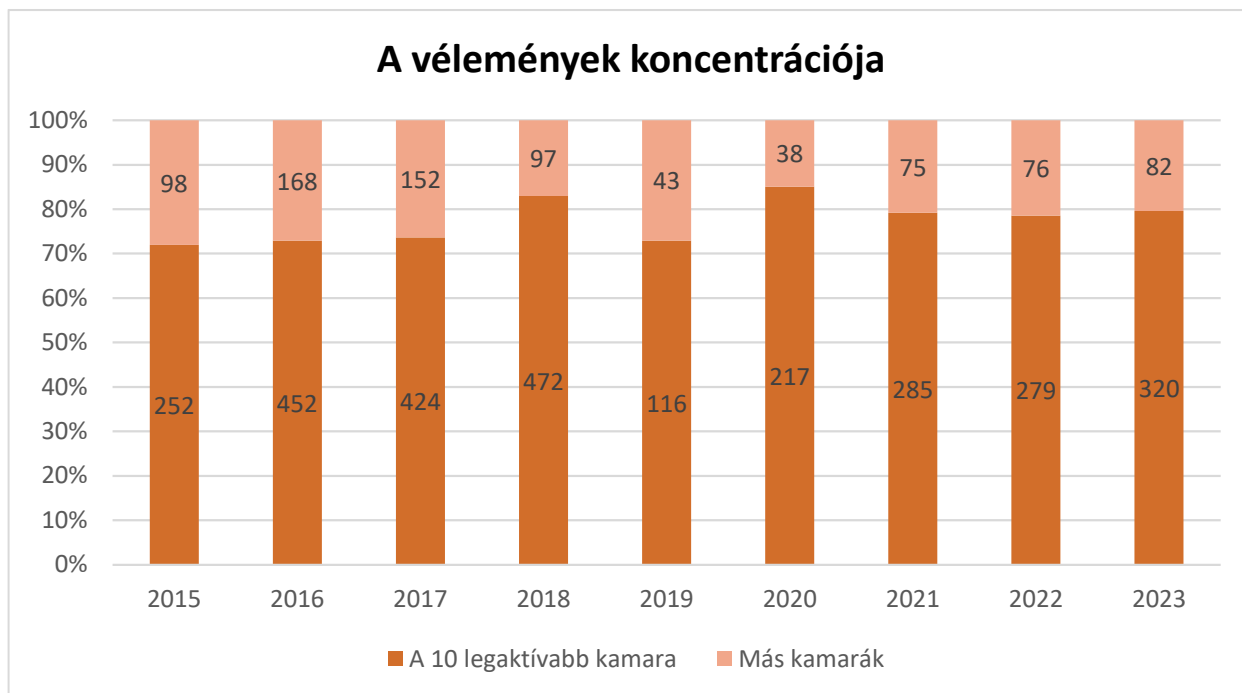
⁸⁸ A szubszidiaritás-ellenőrzési mechanizmusról és a politikai párbeszédről bővebb felvilágosítás a következő internetcímen érhető el: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments_hu. Az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozó szakpolitikai területekhez kapcsolódó jogalkotási javaslatok esetében a nemzeti parlamentek nem végeznek szubszidiaritás-ellenőrzést.

⁸⁹ 2022: 7; 2021: 8; 2020: 12; 2019: 17; 2018: 10.

⁹⁰ Lásd: 3. melléklet.

⁹¹ Bulgária, Görögország, Észtország, Lettország, Málta és Szlovénia nemzeti parlamentje.

politikai párbeszédben hivatalosan elfogadott vélemények megküldése formájában. Érdekes azonban megemlíteni, hogy a véleményt nem nyilvánító hat tagállam egyike volt például az észti *Riigikogu*, amely közvetlen levelezés útján kommunikált a Bizottsággal, valamint a szlovén *Državni svet*, amely parlamenti képviselőik bizottsági látogatásait szervezte.

A 10 legaktívabb kamara 320 véleményt adott ki (az összes vélemény 80 %-át). Ez összhangban volt az elmúlt évek átlagával⁹². 2023-ban ezek a kamarák a következők voltak: a cseh *Senát* és a portugál *Assembleia da República* (41-41 vélemény), a cseh *Poslanecká sněmovna* és az olasz *Camera dei Deputati* (36-36vélemény), a német *Bundesrat* és a román *Camera Deputaţilor* (35-35 vélemény), a román *Senat* (29 vélemény), az olasz *Senato della Repubblica* (26 vélemény), a spanyol *Cortes Generales* (24 vélemény) és a francia *Sénat* (17 vélemény). Ezek a kamarák az előző években is a legaktívabbak közé tartoztak. A 2. melléklet részletezi az egyes kamarák által küldött vélemények számát.

A vélemények jellegét tekintve is különbségek voltak az egyes nemzeti parlamentek és kamarák között. Néhányan elsősorban annak ellenőrzésére összpontosítottak, hogy egy bizottsági javaslat megfelel-e a szubszidiaritás és az arányosság elvének. Mások részletesebb észrevételeket tettek a javaslatok tartalmával kapcsolatban, vagy olyan saját kezdeményezésű véleményeket küldtek, amelyek nem utaltak konkrét bizottsági javaslatra. A 25 saját kezdeményezésű vélemény visszatérő témái között szerepelt egyrészt az ukrán civilek – köztük gyermekek – Oroszországba történő kényszerű áttelepítése, a Gázai övezetben zajló hadműveletek és az izraeli–palesztin konfliktus, továbbá olyan konkrét szakpolitikai kérdések is, mint az atomenergia, az abortusz és a külkapcsolatok.

Érdekes kiemelni, hogy 2023-ban számos új típusú nemzeti parlamenti beadvány érkezett. Két kamara például a háromoldalú tárgyalások során benyújtott véleményekkel (a francia *Sénat* véleménye a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályra irányuló javaslatról) vagy ugyanazon parlament által a jogalkotási folyamat különböző szakaszaiban kiadott különböző, egymást követő véleményekkel reagált a jogalkotási javaslatok megvitatására (a német *Bundesrat* négy véleménye a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló uniós jogszabályra irányuló javaslatról). 14 nemzeti parlament közös nyilatkozatot intézett az uniós intézményekhez háromoldalú egyeztetés céljából, felszólítva őket annak biztosítására, hogy a Schengeni határellenőrzési kódex felülvizsgálatáról szóló háromoldalú tárgyalások során megfelelően kezeljék a migráció eszközként való

⁹² 2022: 79 %; 2021: 79 %; 2020: 85 %; 2019: 73 %; 2018: 83 %; 2017: 74 %; 2016: 73 %.

felhasználásának kockázatát. A finn *Eduskunta* saját kezdeményezésű véleményét nyújtott be több, az ivóvízzel érintkező anyagokkal kapcsolatos felhatalmazáson alapuló és végrehajtási jogi aktus tervezetéről – ez volt a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a végrehajtási jogi aktusok tervezetére vonatkozó benyújtás első esete.

4.3. A POLITIKAI PÁRBESZÉD KERETÉBEN MEGFOGALMAZOTT VÉLEMÉNYEK FŐBB TÉMAI

A legtöbb észrevételt kapott egyedi kezdeményezések tekintetében a nemzeti parlamentek az alábbiakban felsoroltakról küldték a legtöbb véleményt: a **Bizottság 2023. évi éves munkaprogramja**, a **csomagolásról és a csomagolási hulladékról** szóló javaslat, ^{*93} valamint az **egyes új génkezelési technikák útján nyert növényekről és a belőlük származó élelmiszerekről és takarmányokról** szóló javaslat * (kilenc-kilenc vélemény); az **európai leszármazási igazolás létrehozásáról** szóló javaslat * és a **korruptió elleni küzdelemről** szóló javaslat * (nyolc-nyolc vélemény); a **környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról** szóló javaslat, valamint a **szén-dioxid-eltávolítás uniós tanúsítási keretrendszerének** létrehozásáról szóló javaslat (hét-hét vélemény); a **tömegtájékoztató szabadságáról szóló európai jogszabályról** szóló javaslat, a **települési szennyvíz kezeléséről** szóló javaslat, az **emberi alkalmazásra szánt gyógyszerek uniós kódexéről** szóló javaslat, az **emberi alkalmazásra szánt gyógyszerekről és az Európai Gyógyszerügynökségre vonatkozó szabályokról** szóló javaslat, a **tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről** szóló javaslat, a **talajmegfigyelésről** szóló jogszabályról szóló javaslat* és a **kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről** szóló javaslat * (hat-hat vélemény).

A korábbi évekhez hasonlóan egyre több nemzeti parlament⁹⁴ elemezte a **Bizottság 2023. évi éves munkaprogramját**⁹⁵, amely 2023-ban kilenc véleményt váltott ki (a 2022-ben már megszületett egy véleményen kívül). Ezzel bizottsági dokumentum lett, amely a legtöbb véleményt kapta a politikai párbeszéd keretében. Ez azt is jelentette, hogy a Bizottság 2023. évi éves munkaprogram váltotta ki a legtöbb véleményt az addigi bizottsági munkaprogramokról. A vélemények száma jelentősen meghaladta a Bizottság 2022. évi éves munkaprogramjához tartozó hat véleményt (2022-ben öt vélemény, 2021-ben pedig egy vélemény érkezett). A jelentések szerint a véleménynyilvánítás nélküli vizsgálat is magas szintű⁹⁶. Összességében ez azt mutatja, hogy a nemzeti parlamentek stratégiaileg egyre nagyobb mértékben használják a Bizottság munkaprogramjával kapcsolatos vélemények konkrét eszközét annak érdekében, hogy hangsúlyozzák a bejelentett prioritások és bizottsági kezdeményezések iránti támogatásukat, és azokat saját nemzeti politikai prioritásaikhoz kapcsolják, valamint hogy jelezzék azokat a nemzeti sajátosságokat, amelyeket véleményük szerint figyelembe kell venni.

⁹³ A 3. melléklet felsorolja azokat a bizottsági kezdeményezéseket, amelyekkel kapcsolatban legalább öt vélemény érkezett. Ez a szakasz áttekintést nyújt a Bizottság hat kiemelt prioritási területéről, amelyek kapcsán legalább 6 vélemény érkezett. A csillaggal (*) jelölt javaslatokra vonatkozó vélemények nem kerültek be ebbe a szakaszba, mivel legalább két indokolt véleményt is kiváltak, és ezért már szerepelnek a jelentés 3.2. szakaszában.

⁹⁴ A francia *Sénat*, a horvát *Hrvatski Sabor*, a litván *Seimas*, a luxemburgi *Chambre des Deputes*, a magyar *Országgyűlés*, a holland *Tweede Kamer* és *Eerste Kamer*, a portugál *Assembleia da República* és a román *Senat* 2023-ban küldött véleményt. A svéd *Riksdag* 2022 végén küldött véleményt. A Bizottság 2022. évi éves munkaprogramjáról hat ilyen vélemény született.

⁹⁵ COM(2022) 548 final.

⁹⁶ A COSAC titkársága által 2024 márciusában készített, „A parlamenti ellenőrzés szempontjából releváns európai uniós eljárások és gyakorlatok alakulása” című 41. féléves jelentés szerint a Bizottság munkaprogramjával kapcsolatos kérdésekre a 34 nemzeti parlamentből/kamarából csak nyolc válaszolt (a belga *Sénat/Senaat* és a német *Bundestag* kivételével mindegyik válaszolt; Írország, Spanyolország és Ausztria kétkamarás nemzeti parlamentje egy-egy válaszcsoportot nyújtott be a kérdőívre), és kijelentették, hogy nem vizsgálták meg ezt a dokumentumot. A jelentés a következő internetcímen érhető el: <https://ipexl.europarl.europa.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac/event/8a8629a88c42a971018c43c0bdee000a>.

A Bizottság 2023. évi éves munkaprogramjáról szóló véleményeikben a nemzeti parlamentek utaltak Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának hatására, arra ösztönözték a Bizottságot, hogy a szükséges ideig támogassa Ukrajnát, és támogatásukat fejezték ki az EU bővítése mellett. Három kamara szorgalmazta a villamosenergia-piac reformját. A 2024-es európai parlamenti választásokat figyelembe véve öt kamara hangsúlyozta a Bizottság demokráciavédelmi csomagjának fontosságát, beleértve az EU demokratikus szférájának a burkolt külföldi befolyással szembeni védelmére irányuló kezdeményezést is. A magyar *Országgyűlés* bírálta a tömegtájékoztató szabadságáról szóló európai jogszabályt, mert szerintük alapvetően korlátozza a tagállamok hatáskörét a média területén. Három kamara rámutatott a gazdasági kormányzás felülvizsgálatának fontosságára, kettő pedig az euró megerősítésének fontosságát hangsúlyozta (beleértve annak digitális formáját is). Négy kamara a biztonság és a védelem különböző formákban történő megerősítésének fontosságát hangsúlyozta (beleértve az úrvédelmet; az EU külső határainak megerősítését, valamint az illegális migrációs áramlatok és az emberkereskedelmi hálózatok elleni hatékony fellépést, valamint a tengerpolitikai stratégiát). Valamennyi kamara elismerte annak fontosságát, hogy megfelelőbb keretet találjanak a migráció számára. A francia *Sénat* átláthatóbb és átfogóbb munkaprogramokat szorgalmazott, és arra szólította fel a Bizottságot, hogy rendszeresen támogassa jogalkotási kezdeményezéseit hatásvizsgálatokkal⁹⁷.

Válaszaiban a Bizottság hangsúlyozta, hogy a 2023. évi éves munkaprogramjának célja, hogy továbbra is támogassa az EU Covid19-világjárványból való kilábalását, továbbá reagáljon az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és az azt követő energia- és megélhetési válság által felvetett sürgős szükségletekre. A közelmúltbeli válságok azt is megmutatták, hogy fel kell gyorsítani a Bizottság prioritásainak megvalósítását, különös tekintettel az éghajlatváltozás elleni küzdelemre és a digitális átállás befejezésére. A Bizottság 2023. évi éves munkaprogramjának számos kapcsolódó kezdeményezése bizonyítja, hogy a Bizottság egyértelműen elkötelezett az Európa jövőjéről szóló konferencia ajánlásainak nyomán követése mellett. A Bizottság megemlítette, hogy prioritásként kezeli a zöld, szén-dioxid-mentes és digitális Európát, amelynek szilárd gazdasági alapja az egységes piacra épül. A Bizottság rámutatott, hogy az EU demokratikus és médiaszférája elleni dezinformációs támadások egyre nagyobb aggodalomra adnak okot, különösen az elmúlt években és az Ukrajna elleni orosz invázióval összefüggésben. A Bizottság az európai demokráciáról szóló cselekvési terv keretében határozott lépéseket tett a szabad és tisztességes választások előmozdítása, a médiapluralizmus védelme és a dezinformáció elleni küzdelem jegyében.

Az „**európai zöld megállapodás**” prioritás keretében több javaslat is jelentős figyelmet kapott a nemzeti parlamentekben anélkül, hogy indokolt véleményt váltott volna ki, jelesen a **szén-dioxid-eltávolításról szóló rendeletre** vonatkozó javaslat, a **környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló irányelv**re vonatkozó javaslat, valamint a **települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv**re vonatkozó javaslat.

A **szén-dioxid-eltávolítás** uniós tanúsítási keretrendszerének létrehozásáról szóló rendeletre irányuló javaslat hét véleményt⁹⁸ váltott ki⁹⁹. Több kamara kétségeit fejezte ki az uniós keretnek a nemzeti rendszerekkel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban, és úgy vélték, hogy tisztázni kell a tanúsítási keretrendszerek irányítását és finanszírozását, valamint a szén-dioxid-eltávolítási tevékenységek uniós nyilvántartásának létrehozását. Néhányan aggodalmukat fejezték ki az új

⁹⁷ A minőségi jogalkotásra vonatkozó bizottsági iránymutatás (SWD(2021) 305 final) szerint még azokban a ritka esetekben is, amikor a hatásvizsgálatot nem nyújtják be javaslattal (jóllehet, elvileg szükség lett volna rá, de a gyakorlatban nem volt lehetséges, és például sürgősségi okból eltérést engedélyeztek), a kezdeményezés elfogadásától számított három hónapon belül „bizottsági szolgálati munkadokumentum formájában elemző dokumentum készül, amely ismerteti a javaslat és a költségbecslések alapjául szolgáló bizonyítékokat”.

⁹⁸ COM(2022) 672 final.

⁹⁹ A német *Bundesrat*, a spanyol *Cortes Generales*, az olasz *Camera dei Deputati*, a litván *Seimas*, a holland *Eerste Kamer*, a portugál *Assembleia da República* és a román *Senat*.

keret létrehozásával járó adminisztratív terhek miatt, és megkérdőjelezték a hatáskörök Bizottságra történő átruházását.

Válaszaiban a Bizottság rámutatott arra, hogy a rendeletjavaslat értelmében a tagállamok bizonyos feltételek mellett kérelmezhetik bármely meglévő nemzeti tanúsítási rendszer uniós elismerését; hogy a javaslat a tanúsítási költségek minimalizálására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazott; valamint, hogy az üzemeltetők a Bizottság által elfogadott tanúsítási módszerek és távérzékelési technológiák (pl. Kopernikusz) alkalmazásával csökkenteni tudnák a nyomkövetési és jelentéstételi költségeket. A Bizottság azt is kifejtette, hogy az uniós minőségi kritériumokat olyan műszaki tanúsítási módszerek révén kell végrehajtani, amelyek a meglévő szén-dioxid-eltávolítási tevékenységek széles köréhez igazodnak. Ehhez kiterjedt technikai munkára és az érdekelt felekkel folytatott széles körű konzultációra lenne szükség, és a legjobban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokon keresztül lenne megvalósítható.

A környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló irányelvre vonatkozó javaslat (átdolgozás)¹⁰⁰ hét politikai párbeszéddel kapcsolatos véleményt váltott ki¹⁰¹. Több kamara úgy vélte, hogy a levegőszennyezés-mentességre vonatkozó célkitűzést nehéz lenne elérni, és hogy a javaslatban meghatározott célok túl ambiciózusak, vagy túl kiterjedt a költségvetési vonzatuk. Egy kamara szerint a szomszédos országok által okozott, országhatárokon áttérjedő levegőszennyezés kezelése nem kapott kellő figyelmet. Egy kamara hangsúlyozta, hogy közös felelősségi mechanizmusra van szükség az EU és a tagállamok bevonásával (az uniós klímarendelethez hasonlóan), és ragaszkodott ahhoz, hogy megfelelő kölcsönhatást kell biztosítani a kibocsátásra vonatkozó jogszabályok pillérei között (beleértve a 2030-ra javasolt határértékeket és az Euro 7 kibocsátási előírást). Az egyik kamara azt javasolta, hogy foglalják bele az irányelvbe a beltéri levegő minőségére vonatkozó előírásokat és a szagkibocsátásokra vonatkozó szabályokat. Két kamara úgy ítélte meg, hogy az egészségkárosodás megtérítéséhez való jog túlságosan tág, mivel magában foglalja a levegőminőségi szabályok be nem tartásából eredő egészségkárosodás megtérítése iránti csoportos kereset lehetőségét is, és a keresetekre nem vonatkozik határidő.

Válaszaiban a Bizottság hangsúlyozta, hogy célja, hogy ambiciózus, de megvalósítható levegőminőségi célok kitűzésével hiteles pályát határozzon meg a légszennyezésre vonatkozó szennyezőanyag-mentességi célkitűzés 2050-ig történő eléréséhez. A javasolt irányelv nem hasonlítható az uniós klímarendelethez, mivel az üvegházhatásúgáz-kibocsátás a kibocsátás helyétől függetlenül ugyanolyan hatással bír, de a levegőminőségi hatások a helyi körülményektől és intézkedésektől függően eltérőek. Ami a határokon átnyúló kérdéseket illeti, az irányelvjavaslat megerősítené a tagállamok közötti együttműködésre és gyors információcserére vonatkozó rendelkezéseket annak érdekében, hogy kezelni lehessen a levegőminőségi előírások országhatárokon áttérjedő levegőszennyezés miatti megsértését. A Bizottság egyetértett abban, hogy a szakpolitikai környezet a javaslat elfogadása óta tovább fejlődött, részben az Euro 7 javaslat elfogadásának köszönhetően. Az illetékes hatóságoknak ezt figyelembe kell venniük a levegőminőségi stratégia és a levegőminőségi tervek kidolgozása során. A beltéri levegő minősége és a szagkibocsátások nem tartoztak az irányelvjavaslat hatálya alá. A Bizottság hangsúlyozta, hogy a javaslat célja, hogy tényleges jogot biztosítson az emberek számára az emberi egészséget ért károkért kártérítés követelésére és megszerzésére, beleértve a kollektív fellépés lehetőségét is.

A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv átdolgozására irányuló javaslat¹⁰² hat véleményt eredményezett¹⁰³. A legtöbb vélemény üdvözölte a javaslatot, de egyes kamarák úgy

¹⁰⁰ COM(2022) 542 final.

¹⁰¹ A cseh Senát és *Poslanecká sněmovna*, a német *Bundesrat*, a spanyol *Cortes Generales*, az olasz *Senato della Repubblica*, a portugál *Assembleia da República* és a román *Senat*.

¹⁰² COM(2022) 541 final.

¹⁰³ A cseh Senát és *Poslanecká sněmovna*, a német *Bundesrat*, a spanyol *Cortes Generales*, az olasz *Senato della Repubblica* és az osztrák *Bundesrat*.

vélték, hogy az ágazat energiasemlegességének 2040-ig történő elérése aligha valósítható meg a technológiai berendezések bővítésével összefüggő, a települési szennyvíz kezelésével kapcsolatos növekvő igények és a magas szintű beruházások szükségessége miatt. A javasolt kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerrel kapcsolatban különböző vélemények hangzottak el: két kamara kifejezetten támogatta, egy pedig azt javasolta, hogy terjesszék ki más ágazatokra. Egy másik kamara azzal érvelt, hogy nem lehet teljes mértékben elkerülni a szennyvíz mérgező maradékanyagoknak való kitettségét valamennyi gyógyszeripari termék esetében, és figyelembe kell venni az uniós gyógyszeripar versenyképességét és innovációs képességét. Az egyik kamara jelezte, hogy az ellenőrzési feladatok javasolt kiterjesztése és az információszolgáltatás jelentősen növelné a hatóságok és a gazdasági szereplők adminisztratív terheit. Két kamara kifogásolta a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok túlzott mértékű alkalmazását.

Válaszaiban a Bizottság ragaszkodott ahhoz, hogy a települési szennyvízkezelés energiasemlegességének elérése még a javaslatban foglalt szigorúbb kezelési követelmények mellett is megvalósítható. Az új célkitűzések elérését célzó kezdeti beruházásokra 2030 és 2040 között kerülne sor. Ez ellenállóbbá tenné a szennyvízágazatot az energiaárak ingadozásával szemben, és hozzájárulna az EU energiafüggetlenségéhez. Ami a gyártói felelősségi rendszer javasolt kiterjesztését illeti, a Bizottság a hatásvizsgálatára hivatkozott, amely kimutatta, hogy a gyógyszeripari ágazatra gyakorolt gazdasági hatás elhanyagolható és semleges lenne az uniós ipar általános versenyképessége szempontjából, mivel egyformán érintené az importőröket és az uniós gyártókat. Ami a nyomonkövetési és tájékoztatási követelményeket illeti, a Bizottság biztosítékot nyújtott arra vonatkozóan, hogy a javaslatot úgy alakította ki, hogy a lehető legkisebbre csökkentse a jelentéstételi követelmények növekedéséből eredő terheket.

„Az európai demokrácia megerősítése” prioritás keretében 2023-ban a **tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai jogszabályra**¹⁰⁴ irányuló javaslat hat véleményt váltott ki¹⁰⁵ a 2022-ben már beérkezett 12 vélemény mellett¹⁰⁶. A nemzeti parlamentek továbbra is megkérdőjelezték a médiapluralizmussal kapcsolatos nemzeti hatáskörökbe való beavatkozást, a médiapiaci összefonódás értékelésére vonatkozó rendelkezéseket és a Médiaszolgáltatások Európai Testületének függetlenségét. Több kamara szorgalmazta az újságírók védelmére vonatkozó szabályok további szigorítását, beleértve a visszaélésszerű bírósági eljárásokkal szembeni védelmet is. Több kamara a nagy online platformokra vonatkozó rendelkezések szigorítását is szorgalmazta, arra kötelezve őket, hogy hozzák nyilvánosságra a tartalmak eltávolításának indokait. Az egyik kamara azt kérte, tiltsák meg, hogy az interneten közzétett tartalmakat ember általi előzetes ellenőrzés nélkül blokkolják. Egy kamara, a német *Bundesrat* négy véleményt küldött erről a javaslatról a jogalkotási ciklus során (az utolsó kettőt 2023-ban). Harmadik véleményében aggodalmát fejezte ki a nemzeti hatáskörökbe való beavatkozással és a háromoldalú tárgyalások megkezdésének céljával kapcsolatban. Negyedik véleményében megismételte a háromoldalú tárgyalások utolsó szakaszára vonatkozó legfontosabb érveit.

Válaszaiban a Bizottság hangsúlyozta, hogy a javaslatban teljes mértékben elismeri és megőrzi a tagállamok hatásköreit a médiapluralizmus területén, valamint azt, hogy a javasolt jogi aktus nem változtatná meg a tagállamok azon képességét, hogy konkrétan meghatározzák a közszolgálati műsorszolgáltatás feladatkörét, megszervezését és finanszírozását. A Bizottság megismételte elkötelezettségét az újságírók védelmének megerősítése mellett a javasolt jogi aktus és a közéletben részt vevő személyeknek a nyilvánvalóan megalapozatlan vagy visszaélésszerű bírósági eljárásokkal szembeni védelméről szóló irányelvjavaslat révén. A Médiaszolgáltatások Európai Testületével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a Testület függetlenségét az biztosítja, hogy független nemzeti médiaszabályozó hatóságokból áll, és tovább erősíti döntéshozatala, amelyhez

¹⁰⁴ COM(2022) 457 final.

¹⁰⁵ A német *Bundesrat* (két vélemény 2023-ban), a francia *Assemblée nationale*, az olasz *Senato della Repubblica* és *Camera dei Deputati*, valamint a holland *Eerste Kamer*.

¹⁰⁶ Lásd a 2022. évi éves jelentést: COM(2023) 640 final.

tagjainak kétharmados többségére van szükség. A médiapiaci összefonódás értékelését illetően a Bizottság rámutatott a minimális harmonizációs megközelítésére, amely széles mérlegelési mozgásteret hagyott a tagállamok számára szabályozási hagyományaik és nemzeti médiapiacaik sajátosságainak figyelembevételére. A nagy online platformokkal kapcsolatban a Bizottság emlékeztetett arra, hogy az online óriásplatformok kötelesek nyilvánosságra hozni a tartalom felfüggesztésének és korlátozásának okait.

„Az európai életmód előmozdítása” prioritás keretében az **alapvető uniós gyógyszerészeti jogszabályok felülvizsgálata** jelentős érdeklődést váltott ki a nemzeti parlamentek részéről. Az **emberi alkalmazásra szánt gyógyszerek uniós kódexéről** szóló javaslat¹⁰⁷, valamint az **emberi alkalmazásra szánt gyógyszerek uniós szintű engedélyezésére és felügyeletére** vonatkozó uniós eljárások meghatározásáról és az **Európai Gyógyszerügynökségre irányadó szabályok** megállapításáról szóló javaslat¹⁰⁸ egyenként hat véleményt eredményezett¹⁰⁹. Néhány kamara a csomagban található másik két dokumentummal is foglalkozott: a kísérő bizottsági közleménnyel¹¹⁰ és az **antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelemről** szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslattal¹¹¹. A nemzeti parlamentek véleményeiben felvetett aggályok egy része az arányosság elvének állítólagos megsértésével, a ritka betegségek gyógyszereire vonatkozó piaci kizárólagosság szokásos időtartamának csökkentésével, a szabadalmak által biztosított jogok alóli mentességekre vonatkozó Bolar-rendelkezés módosításával, a gyógyszerek decentralizált gyártóhelyeivel és az utalványok használatával kapcsolatos.

Válaszaiban a Bizottság azzal érvelt, hogy a javaslatok nem lépték túl a felülvizsgálat célkitűzéseinek eléréséhez szükséges mértéket. Elismerte a ritka betegségek gyógyszereire vonatkozó piaci kizárólagosság szokásos időtartamának egy évvel történő csökkentését, azonban kifejtette, hogy bizonyos ritka betegségek gyógyszerei esetében az időtartam három évvel meghosszabbodik a kutatás-fejlesztés fellendítése érdekében. Kifejtette továbbá, hogy a Bolar-rendelkezés javasolt módosítása arra irányul, hogy megkönnyítse a generikus gyógyszerek piacra lépését közvetlenül a jogszabályi védelmi időszakok lejárta után. A Bizottság egyértelművé tette, hogy még ha egyes gyártóhelyeket decentralizálni is kell, a központi gyártóhely továbbra is felelős lesz a decentralizált gyártóhelyek valamennyi aspektusának felügyeletéért, ezért a javaslat nem csökkenti az ellenőrzés és a felügyelet szintjét. Azt is kifejtette, hogy a szabályok szabályozni fogják az új antimikrobiális szereket fejlesztő gyártók átruházható adatkizárólagossági utalványait.

Az „Emberközpontú gazdaság” prioritás keretében az **uniós gazdasági kormányzás szabályainak reformjára irányuló jogalkotási javaslatok csomagja**¹¹² jelentős figyelmet kapott a nemzeti parlamentektől, és 6 véleményt váltott ki¹¹³. Több kamara is rámutatott arra, hogy a szükséges adósság- és hiánycsökkentő paramétereket kalibrálni kell annak érdekében, hogy megfeleljenek azon tagállamok körülményeinek, amelyekre alkalmazták őket. Az egyik kamara rámutatott arra, hogy nincs olyan kritérium, amely alapján az állami beruházások (különösen az ökológiai és digitális átállásba történő beruházások) mentesülnének az éves hiány kiszámítása alól. Egy másik kamara ellenezte az uniós közszektor számviteli standardjainak bevezetését, amelyek szerint nem járulnának hozzá a költségvetési felügyelet célkitűzéseinek eléréséhez. Az egyik kamara rámutatott, hogy a legfeljebb 17 évre szóló költségvetési tervek (beleértve a négy és hét év közötti kiigazítási időszakot) összeegyeztethetetlenek lennének a nemzeti választások gyakoriságával. Egy kamara azt javasolta, hogy pontosítsák és korlátozzák a Bizottság azon

¹⁰⁷ COM(2023) 192 final.

¹⁰⁸ COM(2023) 193 final.

¹⁰⁹ A cseh *Poslanecká sněmovna* és *Senát*, az olasz *Senato della Repubblica* és *Camera dei Deputati*, a román *Senat* és a német *Bundesrat*.

¹¹⁰ COM(2023) 190 final.

¹¹¹ COM(2023) 191 final.

¹¹² COM(2023) 240 final, COM(2023) 241 final és COM(2023) 242 final.

¹¹³ A cseh *Senát*, a német *Bundesrat*, az ír *Houses of the Oireachtas*, a francia *Sénat*, az olasz *Senato della Repubblica* és *Camera dei Deputati*.

képességét, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, amelyek célja a gazdaságpolitikák és a többoldalú költségvetési felügyelet hatékony összehangolása.

Válaszaiban a Bizottság hangsúlyozta a csomagnak a nemzeti felelősségvállalás növelésére irányuló célkitűzését, amelyet a nemzeti parlamenteknek a gazdasági és költségvetési felügyeletbe való intenzívebb bevonása szolgálhatna. Elismerte, hogy a tagállamok költségvetési helyzete, kihívásai és gazdasági kilátásai igen eltérőek, ugyanakkor kijelentette, hogy a javasolt felülvizsgált keret jobban figyelembe veszi az országok közötti különbségeket és az államadóssággal kapcsolatos sajátos kihívásokat. E javaslatokkal a Bizottság arra törekedett, hogy egy olyan kockázatalapú felügyeleti keret felé mozduljon el, amelynek középpontjában az államadósság fenntarthatósága állna, miközben beruházások és reformok révén előmozdítja a fenntartható és inkluzív növekedést. Ami az uniós közszektor számviteli standardjait illeti, a Bizottság kijelentette, hogy a javasolt csomag nem ír elő konkrét eredményszemléletű elszámolási standardokat, ehelyett azt a tagállamok megítélésére bízta. A költségvetési keretrendszerre vonatkozó követelményekről szóló irányelvjavaslat nem sértené a költségvetési autonómia elvét. Ami a nemzeti tervek időhorizontját illeti, a Bizottság egyértelművé tette, hogy azok a tagállamok választási ciklusaitól függően 4-5 éves időszakot ölelhetnek fel, és az új kormány hivatalba lépésekor új tervet javasolhat.

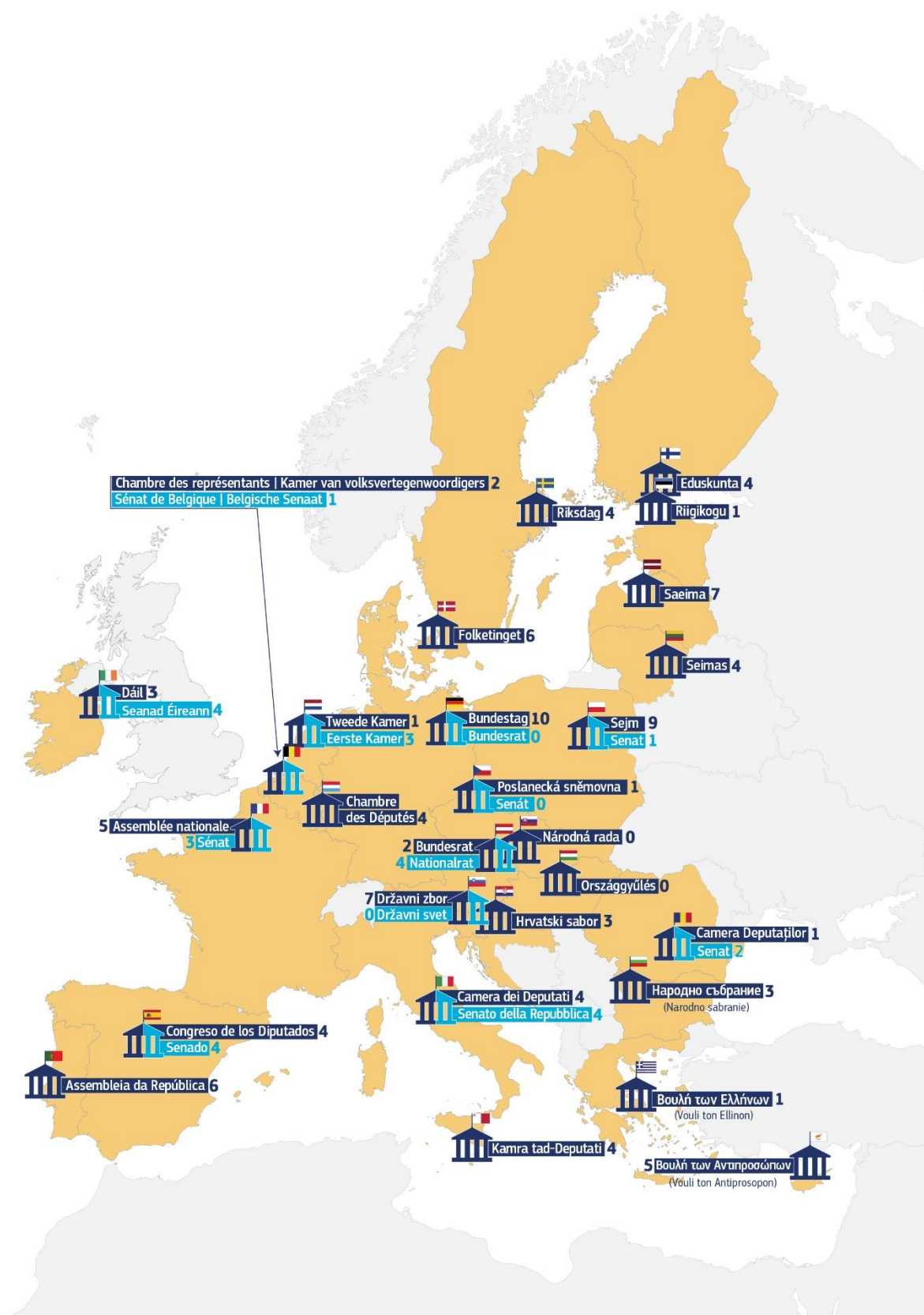
5. KAPCSOLATTARTÁS, LÁTOGATÁSOK, TALÁLKOZÓK, KONFERENCIÁK ÉS EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK

5.1. A Bizottság nemzeti parlamenteknél tett látogatásai és találkozók

A Bizottság és a nemzeti parlamentek különféle módokon folytatnak szóbeli politikai párbeszédet: a Bizottság tagjainak látogatása a nemzeti parlamentekben és a nemzeti parlamentek küldöttségeinek látogatása a Bizottságban; a Bizottság részvétele parlamentközi (bizottsági) üléseken és konferenciákon (beleértve a COSAC-ot is); a Bizottság előadásai a nemzeti parlamentek brüsszeli állandó képviselőinek; a bizottsági munkaprogramokról folyó viták; valamint az európai szemeszter keretében folytatott párbeszéd.

A Bizottság tagjai 2023-ban 127 alkalommal tettek látogatást a nemzeti parlamenteknél, illetve tartottak üléseket a nemzeti parlamentek küldöttségeivel, és ezzel szinte minden nemzeti parlamenthez és kamarához eljutottak. Ez kevesebb, mint az előző két évben, de meghaladja az elmúlt négy év átlagát (2022-ben 143, 2021-ben 130, 2020-ban 101 és 2019-ben 55 látogatás); a Covid19-világjárvány miatt 2020-ban és 2021-ben kevesebb ülést szerveztek, amelyekre főként virtuális formában kellett sort keríteni). A Bizottságot hat alkalommal is meglátogatták is a különböző nemzeti parlamentek személyzetének csoportjai, de ezek a látogatások nem szerepelnek az alábbi térképen.

**A Bizottság tagjai által 2023-ban
a nemzeti parlamenteknél tett látogatások és találkozók száma (valamennyi tagállamban
összesen: 127)**

5.2. Parlamentközi ülések és konferenciák

2023-ban a parlamentközi ülések és konferenciák¹¹⁴ általában az Ukrajnában zajló háborúra összpontosították. Visszatérő téma volt a demokrácia, az energiaellátás és a bővítés. A Bizottság tagjai részt vettek:

- az uniós ügyekre szakosodott parlamenti bizottságokból álló konferencián (COSAC)¹¹⁵,
- az európai parlamenti héten¹¹⁶,
- a közös parlamenti ellenőrző csoportban¹¹⁷,
- különféle parlamentközi konferenciákon¹¹⁸ és bizottsági üléseken¹¹⁹.

2023-ban a COSAC üléseit illetően teljes mértékben visszatértek a Covid19 előtti gyakorlatokhoz. A COSAC elnökeinek két ülésére (január 29–30. és szeptember 17–18.), valamint a COSAC két plenáris ülésére (május 14–16. és november 26–28.) kizárólag személyes jelenlét mellett került sor a svéd és a spanyol fővárosban; Svédország és Spanyolország felváltva töltötték be az EU Tanácsának elnöki tisztségét. Minden plenáris ülés után következtetéseket¹²⁰, hozzájárulásokat¹²¹ és féléves jelentést tettek közzé. A Bizottság írásbeli válaszokat adott a COSAC által elfogadott hozzájárulásokra¹²². 2023-ban nem követték az elmúlt két év azon gyakorlatát, hogy a COSAC informális online eszmecsere folytatott a Bizottság tagjaival, bár a COSAC által a 2022. évi második plenáris ülésen elfogadott következtetések elismerték, hogy azok hasznosak a konkrét uniós kezdeményezések időben történő és részletes megvitatásának lehetővé tétele szempontjából.

A Bizottságot a fenti négy ülés közül hármon egy tag képviselte. A COSAC stockholmi LXIX. plenáris ülésén Ursula von der Leyen elnök egy előzetesen rögzített vitaindító

¹¹⁴ További információkért lásd az Európai Parlament jelentését az Európai Parlament és nemzeti parlamentek közötti kapcsolatról: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>.

¹¹⁵ A COSAC, amelynek munkájában a Bizottság megfigyelői státuszban vesz részt, a Szerződésekben – a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről szóló (1.) jegyzőkönyvben – foglalt egyetlen parlamentközi fórum. További információk a következő internetcímen érhetők el: <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac>.

¹¹⁶ Az európai parlamenti hét keretében az uniós tagállamok, valamint a tagjelölt és a megfigyelői státuszú országok parlamenti képviselői találkoznak gazdasági, költségvetési, környezeti és szociális ügyek megvitatása céljából. 2023-ban a parlamenti hét „Az EU gazdasági kormányzása parlamenti szempontból” címet kapta, és február 27–28-án került megrendezésre. Dombrovskis ügyvezető alelnök kulcsfontosságú nyitóbeszédet mondott a „Gazdasági és társadalmi kihívások a geopolitikai bizonytalanság idején” című ülésen. Hahn biztos a „Támogatás Ukrajnának – nemzeti és uniós válaszlépések a költségvetési válságra, valamint a parlamentek szerepe” címmel vezette be az ülést. Gentiloni biztos a plenáris ülésen bevezető megjegyzéseket tett „Az uniós gazdasági kormányzási keret felülvizsgálata” címmel.

¹¹⁷ A közös parlamenti ellenőrző csoport 12. és 13. ülésére március 26–27-én Stockholmban, illetve szeptember 20–21-én az Európai Parlamentben került sor. Johansson biztos személyesen vett részt az első ülésen, és vitaindító felszólalást tartott a szervezett bűnözés elleni küzdelemről. A második találkozón videóüzenetet küldött.

¹¹⁸ A „Kőrforgásos bioökonómia: az innovatívabb, erőforrás-hatékonyabb és versenyképesebb Európa felé vezető út” című parlamentközi konferencián (február 20.) Sinkevičius biztos is részt vett. A „Demokrácia Európában: hogyan segíthetnek a parlamenti képviselők a demokrácia és a jogállamiság védelmében és megerősítésében?” című parlamentközi konferencián (június 18–19.) Reynders biztos is részt vett. A parlamentközi konferencia „Az adózás jövője az EU-ban: előttünk álló kihívások és szükséges változtatások” című adóügyi szimpózium (október 24–25.) első napján Dombrovskis ügyvezető alelnök záróbeszédet, második napján Gentiloni biztos vitaindító beszédet tartott. A „Stabilitás, gazdasági koordináció és kormányzás az EU-ban” című parlamentközi konferencián (2023. október 26–27.) Šefčovič ügyvezető alelnök videóüzenetet küldött.

¹¹⁹ A „Gyermekek Európa szívében: az európai gyermekgarancia 2 éve” című parlamentközi bizottsági ülésen (június 28.) Šuica alelnök is részt vett. „A kohéziós politika jövője: lehetőségek, kihívások és a következő lépések” című parlamentközi bizottsági ülésen (november 7.) Ferreira biztos is részt vett. „A jogállamiság helyzete az EU-ban” című parlamentközi bizottsági ülésen (december 4.) Reynders biztos videóüzenetet küldött.

¹²⁰ [A COSAC LXIX. ülésén elfogadott következtetések](#) és [A COSAC LXX. ülésén elfogadott következtetések](#) (angol és francia nyelven).

¹²¹ [A COSAC LXIX. ülésén elfogadott hozzájárulás](#) és [A COSAC LXX. ülésén elfogadott hozzájárulás](#) (angol és francia nyelven).

¹²² [A Bizottság válasza a COSAC LXIX. ülésén elfogadott hozzájárulásokra](#) (melléklet) és [a Bizottság válasza a COSAC LXX. ülésén elfogadott hozzájárulásokra](#) (melléklet) (csak angol nyelven érhető el).

videóüzenetben hangsúlyozta a Bizottság nemzeti parlamentekkel való együttműködését. Johansson biztos részt vett az elnökök első ülésén (személyesen volt jelen) és a COSAC LXX. plenáris ülésén (videólinken keresztül), hogy megvitassák a szervezett bűnözést és a migrációs és menekültügyi paktumot.

Ezekon a témákon és az EU Tanácsa soros elnökségeinek prioritásainak hagyományos fókuszba állításán kívül az ezeken az üléseken tárgyalt egyéb kérdések közé tartozott az ukrainai helyzet és annak jövője az EU-ban (a négy ülés közül három tárgyalta, minden alkalommal Ivanna Klimpus-Cincadze, az ukrán parlament Ukrajna uniós integrációjával foglalkozó bizottságának elnöke részvételével), az egységes piac 30 éve, az energiaválság, a zöld átállás, a nyitott stratégiai autonómia és a Latin-Amerikával fenntartott kapcsolatok, valamint a Hamász által Izrael ellen 2023. október 7-én elkövetett terrortámadásokat követően Izraelben és a Gázai övezetben kialakult helyzet.

6. A REGIONÁLIS PARLAMENTEK SZEREPE

A regionális parlamentek közvetve járulnak hozzá a Bizottság nemzeti parlamentekkel fenntartott kapcsolataihoz. A (2.) jegyzőkönyv értelmében, amikor a nemzeti parlamentek az uniós jogalkotási aktusok tervezetét szubszidiaritási vizsgálatnak vetik alá indokolt vélemények kibocsátása céljából, adott esetben egyeztetniük kell a jogalkotói hatáskörrel rendelkező regionális parlamentekkel.

A regionális parlamenteket a Régiók Európai Bizottsága is képviseli, amely nyomonkövetési munkát folytat a szubszidiaritás-ellenőrzési hálózaton és annak online platformján keresztül, melynek célja a jogalkotói hatáskörrel rendelkező regionális parlamentek részvételének támogatása a szubszidiaritással kapcsolatos korai előrejelző mechanizmusban (REGPEX)¹²³.

Bár a Szerződések nem rendelkeznek kifejezetten a Bizottság és a regionális parlamentek közötti közvetlen együttműködésről, a Bizottság figyelembe veszi hozzájárulásukat, és reagál rájuk. A korábbi évekhez képest kevesebb regionális parlament¹²⁴ nyújtott be a Bizottsághoz kevesebb állásfoglalást: 2023-ban 32 állásfoglalást nyújtottak be, míg ez a szám 2022-ben 72, 2021-ben 50, 2020-ban pedig 33 volt. Ezek különböző kérdéseket érintettek, mint például a német ajkú regionális parlamentek brüsszeli nyilatkozata, a holodomor éhínség népirtásként való elismerése, a körforgásos gazdaság, az emberi jogok, az Európa jövőjéről szóló konferencia, a kriptovaluták, az ifjúság európai éve, a humanitárius együttműködés, a nagypénteki megállapodás és a katalán nyelv uniós státusza. A hozzászólások nagyjából egyharmada konkrét bizottsági javaslatokra összpontosított¹²⁵, nyolc pedig a szubszidiaritással kapcsolatos részletes aggályokat fogalmazott meg. Mások részt vettek a Bizottság nyilvános konzultációiban, noha ezt a csatornát eddig mindössze egy regionális parlament használta aktívan, amely több, a Bizottság által indított

¹²³ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. A Régiók Európai Bizottsága szubszidiaritás-ellenőrzési tevékenységeivel kapcsolatos további részletekért lásd a 2.4. szakaszt.

¹²⁴ Az alábbiak regionális parlamentjei: Flandria (Belgium); Bajorország és Baden-Württemberg (Németország); a Baleár-szigetek és Baszkföld (Spanyolország); Felső-Ausztria és Bécs tartományi parlamentje (Ausztria); a német és osztrák regionális parlamentek elnökeinek európai konferenciája, Dél-Tirol tartományi közgyűlése, Belgium német ajkú közösségének parlamentje, a német *Bundestag* és *Bundesrat*, az osztrák *Bundesrat*; valamint az osztrák regionális parlamentek elnökeinek konferenciája. Ezen állásfoglalások több mint 50 %-át (14) Bajorország tartományi parlamentje készítette el. A többi különösen aktív regionális parlament közé tartozik Baszkföld (öt állásfoglalás), a Baleár-szigetek (négy állásfoglalás) és Baden-Württemberg (három állásfoglalás).

¹²⁵ COM(2022) 542 final, COM(2022) 720 final, COM(2023) 31 final, COM(2023) 128 final, COM(2023) 185 final, COM(2023) 234 final, COM(2023) 242 final, COM(2023) 335 final, COM(2023) 411 final, COM(2023) 414 final, COM(2023) 415 final és COM(2023) 528 final.

nyilvános konzultációra is küldött választ¹²⁶. Egy regionális parlament másik csatornát használt, és a nemzeti parlamentjén keresztül nyújtott be három véleményt¹²⁷.

7. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság hivatali idejének korábbi éveivel összehasonlítva 2023-ban általánosságban megnőtt a nemzeti parlamentek tevékenységének intenzitása az írásbeli és szóbeli párbeszédben, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elve tiszteletben tartásának nyomán követése során annak érdekében, hogy az uniós fellépésre csak indokolt esetben és csupán a szükséges mértékben kerüljön sor. A vélemények teljes száma (az indokolt véleményeket is beleértve) 2023-ban 402-re nőtt (szemben a 2022. évi 355-tel és a 2021. évi 360-nal).

2023 volt az első év 2008 óta, hogy a Bizottság hivatali idejének utolsó teljes évében több véleményt kapott, mint az előző évben. A Bizottság előző két hivatali időszakához képest azonban folytatódott a 2022. évi éves jelentésben már kiemelt tendencia, miszerint csökkent a nemzeti parlamentektől érkező vélemények teljes száma.

A vélemények számát tekintve továbbra is jelentős eltérések mutatkoznak a nemzeti parlamentek között. A 10 legaktívabb kamara majdnem ugyanolyan arányban adott ki véleményt, mint az előző két évben (79 %), a véleményt kiadó kamarák száma pedig kettővel csökkent. Általánosságban elmondható, hogy azok a nemzeti parlamentek, amelyek hagyományosan annak ellenőrzésére összpontosítottak, hogy a javaslatok megfelelnek-e a szubszidiaritás és az arányosság elvének, 2023-ban is folytatták ezt a gyakorlatot.

Összességében a nemzeti parlamentek véleményeinek nagyjából 70 %-a a szubszidiaritás ellenőrzése alá tartozó javaslatokra összpontosított. A fennmaradó 30 % javaslatokra (azaz az EU kizárólagos hatáskörébe tartozó szakpolitikákra), nem jogalkotási dokumentumokra vagy egyéb témákra összpontosított (saját kezdeményezésű vélemények révén). Ez az egyensúly jellemző volt egy olyan évre, amelyben nagyszámú jogalkotási javaslat született.

Ami a Bizottság és a regionális parlamentek közötti kapcsolatokat illeti, 2023-ban jelentősen csökkent a hozzájárulásaik száma (32), majd sikerült visszatérni a 2020-as szintre (33) (az előző két év [2022 és 2021] 72-es, ill. 50-es csúcsát követően).

A nemzeti parlamentek tematikusan továbbra is a Bizottság fő prioritásaira összpontosítottak, különös figyelmet fordítva az európai zöld megállapodásra, az európai demokrácia megerősítésére és az európai életmód előmozdítására. Az Ukrajnában és a Közel-Keleten zajló háborúk azt jelentették, hogy a kihívásokkal teli geopolitikai környezet is kiemelt szerepet játszott az eszmecserék során (ideértve a parlamentközi üléseket és konferenciákat például [COSAC]). Ennélfogva az EU jövőjéről, a bővítésről, a migrációról és a biztonságról folytatott elmélkedés is kiemelt téma volt, csakúgy, mint az energiaellátás és -költségek, az EU versenyképessége, a nyitott stratégiai autonómia és a méltányos átállás.

A szubszidiaritás tiszteletben tartásának ellenőrzésével kapcsolatos 2023. évi fő fejlemények az alábbi figyelemre méltó következtetésekhez vezettek.

- A szubszidiaritás elvének megsértésére hivatkozó indokolt vélemények száma (22) csaknem egyharmaddal csökkent az előző évhez képest (32).

¹²⁶ Bajorország regionális parlamentje hat nyilvános konzultáció keretében nyújtott be észrevételeket különböző szakpolitikák keretében indított kezdeményezések kapcsán (szemben az előző évi több mint 20-szal).

¹²⁷ A flamand parlament véleményt nyújtott be az Örményország és Azerbajdzsán közötti konfliktusról, Hegyi-Karabahról és a közel-keleti fegyveres konfliktusról. A Szerződésekhez csatolt 51. sz. nyilatkozat szerint a flamand parlament a belga nemzeti parlamenti rendszer részét képezi. A regionális parlamentek véleményét a Parlamenti Közgyűlések Elnökök Értekezlete Titkárságán keresztül, a belga *Sénat/Senaat* címen továbbítják. A Bizottság ezért technikailag nyilvántartásba vette őket a belga *Sénat/Senaat* véleményeként, és ez utóbbin keresztül és közvetlenül a regionális parlamentnek válaszolt.

- Ezen indokolt vélemények csaknem kétharmadát két nemzeti parlament adta ki: az olasz kamarák (9) és a svéd *Riksdag* (5).
- Több parlament belső változtatásokat hajtott végre annak érdekében, hogy jobban és korábban tájékozódjon az uniós szintű politikai folyamatról, és hatékonyabban kifejtthesse nézeteit¹²⁸.
- A Bizottság munkaprogramjával kapcsolatos vélemények konkrét eszközének fokozott stratégiai felhasználására került sor. A 2022. évi hatról 2023-ban 10-re nőtt a nemzeti parlamentek azon véleményeinek száma, amelyek éltek ezzel a lehetőséggel abból a célból, hogy tájékoztassák az uniós intézményeket saját nemzeti prioritásaikról az uniós szintű kulcsfontosságú kezdeményezések között, valamint hogy megjelöljék a sajátosságokat.

Hasonlóképpen az is megfigyelhető, hogy egyes nemzeti parlamentek innovatív módon kezdték alkalmazni a politikai párbeszédet, például a háromoldalú egyeztetések során a jogalkotási javaslatok folyamatosan változó vitájára vélemények révén reagálva – akár ugyanazon kamara által kiadott egy véleménnyel vagy egymást követő véleményekkel, akár több parlament által kiadott és a jogalkotási folyamat késői szakaszában benyújtott közös véleménnyel –, valamint több felhatalmazáson alapuló jogi aktus és végrehajtási jogi aktus tervezetének szempontjait külön saját kezdeményezésű véleménnyel megjelölve. Ez jól szemlélteti a nemzeti parlamentek és a Bizottság közötti párbeszédben rejlő stratégiai potenciált és rugalmasságot.

¹²⁸ Például a luxemburgi *Chambre des députés* 2023-ban első alkalommal hozott létre európai ügyekkel foglalkozó bizottságot. Más parlamentek 2023-ban belső reformokat hajtottak végre annak érdekében, hogy hatékonyabban tudjanak fellépni az uniós szakpolitikai folyamatban. Ennek egyik példája az ír *Seanad Éireann*, amely 2022 decemberében létrehozta az uniós vonatkozású jogszabálytervezetek ellenőrzésével foglalkozó bizottságot.